

Handläggare
Medea Sandbladh

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2023-02-09

Verksamhetsplan och budget 2023 för Farsta stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget för 2023.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsplan och budget till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering avseende driftmedel för biologisk mångfald om 1,3 miljoner kronor.
4. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering avseende driftmedel för lokala åtgärdsprogram om 0,6 miljoner kronor.
5. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för investeringsmedel för biologisk mångfald om 1,6 miljoner kronor.
6. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för investeringsmedel för Stockholm vid vatten om 0,4 miljoner kronor.
7. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för investeringsmedel för klimatinvesteringar om 0,7 miljoner kronor.
8. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för maskiner och inventarier om 7,7 miljoner kronor.
9. Stadsdelsnämnden godkänner omslutningsförändringar om 153,7 miljoner kronor.
10. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till resultatenheter enligt tjänsteutlåtandets bilaga 1.

Innehållsförteckning

Inledning	4
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	24
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	28
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	32
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	33
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	34
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	35
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	38
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	41

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	50
Redovisning av ekonomi.....	53
Nämndens ekonomiska förutsättningar	53
Investeringar	58
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	58
Resultatenheter	58
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	59
Budgetjusteringar.....	59
Omslutningsförändringar	59
Medel för lokaländamål.....	60
Övriga ekonomiska redovisningar.....	60
Systematiskt kvalitetsarbete.....	60
Övrigt	62

Bilagor

1. Blankettset SDN 18 VP 2023
2. Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål 2023
3. Ansökan Palliativt förhållningssätt och vård 2023
4. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism 2023
5. Kompetensförsörjningsplan 2023
6. Lägesbild samverkansöverenskommelse
7. Statusrapport samverkansöverenskommelse
8. System för intern kontroll 2023
9. Väsentlighets- och riskanalys samt internkontroll 2023
10. Plan för upphandling 2023

Inledning

Verksamhetsplanen för Farsta stadsdelsnämnd anger inriktningen på nämndens verksamhet under år 2023. Den utgår från kommunfullmäktiges budget med dess tre övergripande inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder rättvis klimatomställning
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Dessa mål har konkretiserats till 16 mer avgränsade mål för stadsdelsnämndernas olika verksamhetsområden. Stadsdelsnämnden ska i sin planering ytterligare konkretisera kommunfullmäktiges mål genom att ta fram nämndmål som är specifika och mätbara genom indikatorer som kopplas till måluppfyllelse. Dessutom tar varje enhet fram enhetsspecifika mål och arbetssätt som ytterligare konkretiserar hur varje enskild enhet ska arbeta för att kommunfullmäktiges och nämndens mål ska nås.

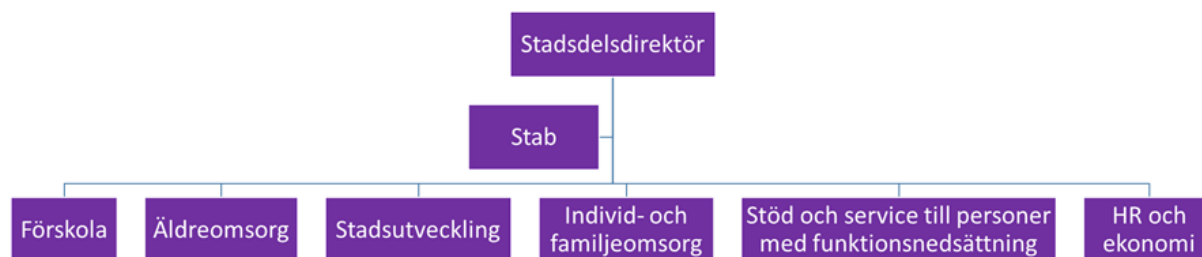
All verksamhetsplanering och uppföljning sker i stadens webbaserade system för ledning och styrning (ILS-webb), där även nämndens väsentlighets- och riskanalys med internkontrollplan utformas och följs upp. Verksamhetsplanen följer den disposition som anges i stadens anvisningar, riktas till stadsdelsnämnden och tillställs kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämndens ansvarsområde

Stadsdelsnämndernas ansvar omfattar bland annat kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, kultur och fritid för barn och unga, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder, konsumentvägledning och stadsmiljö.

Förvaltningsorganisation

Stadsdelsdirektören har det övergripande ansvaret för all verksamhet, svarar inför stadsdelsnämnden och leder förvaltningen tillsammans med avdelningscheferna, som vardera ansvarar för respektive verksamhetsområde. Förvaltningens organisation består av avdelningarna: Förskola, Äldreomsorg, Stadsutveckling, Individ- och familjeomsorg, Stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt HR och Ekonomi. Övergripande stödfunktioner ligger samlade i stadsdelsdirektörens stab.

Under 2023 implementeras en ny förvaltningsorganisation där avdelningarna Individ och Familjeomsorg läggs ihop med avdelningen för Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Nämndens planerade verksamhet under 2023

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor - se även mål 1.1 till 1.3, 1.5, 3.2 och 3.3

En av stadsdelsnämndens viktigaste uppgifter är att förhindra att barn och unga rekryteras in i kriminalitet. Vi kommer att fortsätta arbetet med att motverka rekrytering bland barn och unga i Farsta, och att stödja barn, ungdomar och unga vuxna i att komma bort ifrån kriminella miljöer. Våra fritidsverksamheter är en viktig skyddsfaktor och ett prioriterat område för att skapa förutsättningar för att alla barn och unga kan vara trygga och utvecklas.

Barnkonventionen är svensk lag och förvaltningen ska värna barns rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. Under 2023 kommer barns och ungas utveckling och möjligheter att vara i fokus på flera sätt och samverkan kommer att fortsätta utvecklas, både internt mellan socialtjänst, förskola och fritid, och externt med exempelvis civilsamhället, region och polis. I socialtjänsten ska barn och ungas möjligheter att påverka förbättras och i förskolan ska vi arbeta på ett sätt som gör att barnen på ett naturligt sätt är delaktiga och har inflytande över sin vardag.

Samverkan för en trygg och säker stad - se även mål 3.5 och 3.6

Förvaltningen ska bedriva ett brett och aktivt trygghetsarbete i området genom exempelvis brottsförebyggande samverkan, föräldrastödsutbildningar och en snabb hantering av synpunkter på utemiljön. De som bor och vistas i Farsta ska ha välskötta, tillgängliga och attraktiva park- och grönområden.

Vi har en omfattande och strukturerad samverkan kring trygghetsarbetet. Den lokala samverkansöverenskommelsen mellan Farsta stadsdelsnämnd, utbildningsnämnden och Farsta lokalpolisområde revideras och uppdateras i verksamhetsplanen. I Farstas lokala brottsförebyggande råd samverkar stadsdelsförvaltningen, polisen, SL, fastighetsbolag, brandförsvaret, Svenska kyrkan och flera fackförvaltningar. I Farsta trygghetsforum möts privata fastighetsägare, polis, kollektivtrafik samt vissa aktörer inom civilsamhället som nattvandrare. Helgsamverkan sker mellan alla olika aktörer som är verksamma under helgen –

polis, fältassistenter, fritidsledare, trygghetsvårdare, nattvandrare, mobila ordningsvakter och andra.

Att utsättas för våld i en nära relation innebär att den enskildes integritet, självbestämmande och möjligheter kringskärs. Vi arbetar långsiktigt för att stödja våldsutsatta vuxna och barn till ett liv fritt från våld genom att se till att vi har evidensbaserade arbetssätt, en god intern och extern samverkan, och kompetens för att uppmärksamma och motverka utsatthet för hot och våld av närstående.

Inom äldreomsorgen fortsätter satsningen med äldreкураторer som arbetar förebyggande, uppsökande och vräkningsförebyggande. De arbetar även för att motivera äldre med behov av stöd att ansöka om insatser.

Långsiktigt hållbar ekonomi i en turbulent omvärld - se även mål 3.1 och 3.7

Nämndens verksamheter ska vara robusta och klara av att ge invånarna stöd, omsorg och service även vid plötsliga förändringar, yttre påfrestningar eller kriser. Invånare i Farsta ska kunna lita på oss. Det ska vi uppnå genom en ansvarstagande verksamhet som planerar långsiktigt. Vi ska ha beredskapslager och säkerställa grundläggande måltidsbehov för brukare och personal i händelse av kris. Förvaltningen kommer att bedriva ett strukturerat arbete kring säkerhet och beredskap. Vi ska identifiera och analysera risker, utveckla och förbättra våra kontinuitetsplaner, samt genomföra övningar som höjer kompetens och beredskap.

Förvaltningen tar ansvar för att använda nämndens resurser så att de på bästa sätt kommer invånarna till del. Vi ska erbjuda effektiva, evidensbaserade insatser som förbättrar invånarnas livssituation och se till att våra processer är ändamålsenliga. Ett kontinuerligt arbete med resultatuppföljning, analys samt åtgärder säkrar att styrningen sker mot målen och de förväntade resultaten.

Klimatpolitiken - hela stadens ansvar - se även målen 2.1 till 2.4

Förvaltningens klimatarbete ska förstärkas och gå i takt med Stockholms stads nya tuffare klimatpolitik. Det innebär att vi måste skärpa ambitionerna i nämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan. Vi behöver jobba både med att minska vår klimatpåverkan och med anpassning till ett redan förändrat klimat. När det gäller det första handlar det om att fortsätta effektivisera vår energiförbrukning, resa fossilfritt i tjänsten, installera solceller, öka återbruk och minska avfall samt minska klimatpåverkan från de livsmedel vi använder. Vi ska också bidra till ökad kolinlagring genom att i högre grad lämna avverkade eller nedfallna träd att sakta förmultna på plats, istället för att förbrännas. När det gäller klimatanpassning måste vi hantera skyfall och motverka värmeöar.

Stockholm som kulturellt centrum - se även mål 1.5

Förvaltningen ska samverka med andra förvaltningar och med det lokala kultur- och föreningslivet för att erbjuda kvinnor och män, flickor och pojkar i Farsta ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv. Farstaborna ska ha möjlighet att både ta del av och skapa kultur på hemmaplan. Vi ska bidra till närvaron av kultur i det offentliga rummet och säkerställa att alla barn, boende, brukare och besökare i våra verksamheter får rika kulturupplevelser. Vårt arbete ska också stödja utvecklingen av det lokala kulturlivet i Farsta.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt - se även mål 3.1 och 3.2

Förvaltningen ska arbeta för ett attraktivt företagsklimat som främjar de företag som finns i stadsdelsområdet och lockar hit nya företag. Vi ska upprätthålla levande, attraktiva stadsmiljöer. Vi ska samverka och bygga nätverk med näringslivet för att fånga upp företagarnas behov och bevaka att dessa behov beaktas i stadsutvecklingsprocesser. Tillsammans med andra aktörer ska förvaltningen arbeta för rena, trivsamma och trygga företagsområden, handelsplatser och lokala centrum.

Förvaltningen samverkar med stadsledningskontoret, fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, exploateringskontoret, Stockholm Business Region och stadens fastighetsbolag för att stärka företagarperspektivet i stadens strategiska trygghetsarbete och säkerställa goda förutsättningar för företagande.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling - se även mål 3.1

När nya exploateringsområden är under planering framförs behovet av att tillskapa blandade stadsdelar till exploaterings- och stadsbyggnadskontoret. Förvaltningen samverkar med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, kommunala bostadsbolag och fackförvaltningar vid stadsplanering och exploatering för att säkerställa behovet av lokaler för våra verksamheter. För förskolor och omsorgsbostäder är förvaltningen med i ett tidigt skede av planeringsprocessen.

För att genomföra energieffektiviserande- och andra klimatåtgärder i förvaltningens lokaler krävs ofta en samverkan med bostadsbolag och privata fastighetsägare.

Våra lokalförsörjningsprocesser och planeringsrutiner ska utvecklas och vi ser löpande över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter och effektivisera lokalhållning. Vi ska samarbeta med fastighetskontoret för upprustning av parkleksbyggnader.

Innovation, digitalisering och upphandling - se även mål 3.5 och Systematiskt kvalitetsarbete

För att långsiktigt säkerställa effektiva och ändamålsenliga verksamheter behöver vi dels arbeta med ständiga förbättringar, men också kunna utveckla nya och annorlunda arbetssätt när små förändringar inte räcker till. Vi ska öka vår förmåga till innovation och pröva nya arbetssätt och metoder, särskilt inom områden där vi ser stora utmaningar, som till exempel kring barn som riskerar att dras in i kriminalitet, eller kring placerade barns skolgång. Förvaltningens innovationsnätverk ska stödja nämndens verksamheter i att hitta nya lösningar på gamla problem och att förverkliga nyskapande idéer.

Vi ska öka vår kunskap om invånarnas behov genom till exempel medborgardialoger, och vi ska hitta vägar att samarbeta med invånarna kring verksamheternas utveckling. Vi fortsätter och utvecklar arbetet att med utgångspunkt i invånarnas och medarbetarnas behov, införa, utveckla och följa upp digitala lösningar och arbetssätt.

För att säkerställa regelefterlevnad och kvalitet inom upphandlingar och inköp genomförs informations- och utbildningsinsatser om gällande riktlinjer, rutiner och avtal.

Staden som arbetsgivare - se även mål 3.4

Förvaltningen ska skapa förutsättningar för en tillitsbaserad styrning som bidrar till hållbart ledarskap och aktivt medarbetarskap utifrån intentionerna i kvalitetsprogrammet. Andelen timavlönade, visstidsanställda och ofrivilligt deltidsanställda ska ytterligare minska i verksamheterna. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska stärkas under året genom att chefer och skyddsombud erbjuds stöd och utbildning i arbetsmiljöarbete. För att minska risken för ohälsa, med sjukfrånvaro som följd, ska särskilt fokus läggas på det förebyggande arbetet och utvecklandet av friskfaktorer och hälsofrämjande insatser. För att ytterligare stärka förmågan att behålla, attrahera, rekrytera och utveckla önskvärd kompetens ska arbetet inledas med att utveckla en sammanhållen plan för lönebildning

En hållbar och demokratisk stad - se även mål 3.6 och 3.7

Förvaltningen ska ta tillvara på Farstabornas synpunkter, förslag och upplevelser, genom medborgardialoger och brukarinflytande. Det ger oss värdefull information till våra verksamheter och bättre beslutsunderlag. Under året ska förvaltningen genomföra dialog med barn om förnyelse av lekparken Fagerlid och kommer då att använda oss av metoden medborgarbudget..

Fritidsbiblioteket i Fagersjö ska utökas till flera stadsdelar. Våra öppna mötesplatser för barn och unga ska ha särskilt fokus på grupper som inte i lika hög grad nås av andra fritidsverksamheter och särskilt uppmärksamma flickor, nyanlända, unga med funktionsnedsättningar och HBTQI-personer.

Förvaltningens medborgarservice ska utvecklas till ett mer lättillgängligt medborgarkontor som är känt och används av Farstas invånare.

Stadsdelsnämndens prioriteringar för 2023 års budget och verksamhetsplan

För att uppnå kommunfullmäktiges och stadsdelsnämndens mål kommer följande områden att särskilt prioriteras under verksamhetsåret 2023. Under respektive mål i verksamhetsplanen beskrivs och konkretiseras förvaltningens planerade arbete för dessa områden.

Inom trygghet, stadsutveckling och prevention

- Inga barn och unga ska rekryteras in i kriminella miljöer.
- Utökat hembesöksprogram Fagersjö, Hökarängen och Farsta strand.
- Förvaltningen ska tillsammans med utbildningsförvaltningen inrätta en särskild fritidslots.
- Förvaltningen ska öka stödet till föreningars trygghetsskapande arbete och ta fram en modell för att få fler föreningar delaktiga i nattvandring.
- Arbeta med förstärkt samverkan gällande dödligt skjutvapenvåld (Trefas)
- Invånare som vill lämna en kriminell livsstil får kontakt och stöd.
- Fler brottsutsatta och vittnen ska få stöd och arbetssättet Våga anmäla, våga vittna ska utvecklas tillsammans med forskare.
- Fritidsbiblioteket i Fagersjö ska utökas till flera stadsdelar.
- Medborgarservice ska utvecklas till ett mer lättillgängligt medborgarkontor som är känt och används av Farstas invånare

Inom parker, naturområden, klimat och miljö:

- 2023 ska förvaltningen rusta upp lekparken Fagerlid i Hökarängen. Lekparken ska bli en fortsatt populär mötesplats för stadsdelens barn och familjer. Vi ska involvera barn i planeringen genom dialogmetoden medborgarbudget. Förvaltningen ska också utreda möjligheten att återöppna parkleken Fagerlid i samverkan med engagerade lokalbor.
- Förvaltningen ska ta fram en upprustningsplan för stadsdelsområdets lekparker.
- Farsta park- och grönområden ska locka till rörelse och spontanidrott. 2023 ska förvaltningen rusta upp BMX-banan i Sköndal.
- Förvaltningen ska skärpa ambitionerna i nämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan för att gå i takt med Stockholms stads nya tuffare miljö- och klimatpolitik.
- Vi ska ha betande djur på delar av Farstanäset för att stärka den biologiska mångfalden och öka upplevelsevärdet för områdets besökare.
- Vi ska erbjuda Farstabor som vill odla möjlighet till det i gemensamhetsodlingar och vi ska uppmuntra dem att plantera växter som gynnar pollinatörer.
- Förvaltningen ska bidra i arbetet med att etablera naturreservat i Majroskogen och Fagersjöskogen.
- Förvaltningen ska påbörja utredningen att utföra parkskötseln i egen regi. Idag utförs den av en upphandlad privat aktör.
- Förvaltningen ska öka stödet till föreningars trygghetskapande arbete och ta fram en modell för att få fler föreningar delaktiga i nattvandring.

Inom individ- och familjeomsorgen inklusive funktionsnedsättning:

- Tidiga insatser till barn och unga.
- Fler feriearbeten för ungdomar mellan 16 och 19 år.
- Ny arbetsmodell i utredningsförfarandet inom projekt Intensifierad utredning i hemmiljö.
- Socialtjänstens närvaro i skola, fritidshem och fritidsklubbar ska öka.
- Ungdomar i samhällsvård ska få bättre stöd i övergång från samhällsvård till att leva ett självständigt liv genom projekt Mitt val min väg.
- Fler placerade barn ska få bättre förutsättningar till en fungerande skolgång och goda skolresultat genom satsningen av projekt Skolsamordnare för placerade barn.
- Förbättra barns delaktighet och inflytande inom socialtjänstens barn- och ungdomsenheter genom att använda det digitala verktyget Viewpoint
- Nyanlända ska snabbt etableras och inkluderas i samhället och ges stöd för att bli självförsörjande
- Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det långsiktiga skydd och stöd de behöver.
- Utveckla arbetet med pilot Akademisk socialtjänst.
- Utveckla och förbättra arbetssätt inom området funktionsnedsättning för att öka tryggheten, inflytandet och delaktigheten för brukarna.
- Brukare som bor förvaltningens gruppboenden och serviceboenden ska erbjudas simhallskort

Inom äldreomsorgen:

- Äldreкураторer ska i samarbete med hemtjänstenheter och den öppna seniorverksamheten arbeta förebyggande för att motverka ofrivillig ensamhet. De ska även arbeta uppsökande och vräkningsförebyggande samt arbeta för att motivera äldre i behov av stöd att ansöka om insatser
- Individperspektiv i sociala dokumentationen ska bli mer framträdande
- Utveckla den palliativa vården och det palliativa förhållningssättet i samarbete med Palliativt kunskapscenter och läkarorganisationerna
- Identifiering av utbildningsbehov och utbildning för att uppnå förändrade kompetenskrav inom äldreomsorgen
- Fortsatt satsning på språkhöjande insatser
- Tillgängliggöra den öppna seniorverksamheten genom att undersöka möjligheterna till mobila träffpunkter
- Resultat från brukarundersökningen analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Orsaker till skillnader mellan män och kvinnor identifieras, följs upp och åtgärdas
- Digital läkemedelssigenering införs under året inom nämndens vård- och omsorgsboenden.

Inom förskola

- Barnhälsoteamet vidareutvecklas för att barn ska få rätt förutsättningar till lärande samt vid behov anpassningar och särskilt stöd
- En förbättrad arbetsmiljö för medarbetare i förskolan med utökning av grundbemanningen som ska fungera som enhetsvisa vikariepooler samt en övergripande gemensam handlingsplan för förskollärare och barnskötares arbetssituation i förskolan tas fram.
- Barnrättsombud ska införas på förskolenheter för att särskilt beakta barns rättigheter, ge stöd i arbetet med barnkonsekvensanalyser och göra barns röster hörda i demokratiarbetet.
- Det språkutvecklande arbetet i förskolan ska stärkas genom en språkstrategi som bland annat lyfter arbetet med de nationella minoriteterna.
- Förskolebarnens tillgång till kulturevenemang ska bibehållas och samarbetet med biblioteket fortsätta inom vårt arbete med hållbar förskola.
- Tillgång till årliga teaterbesök och möjlighet att besöka muséum säkerställs.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsdelsnämndens mål, planerade aktiviteter och förväntade resultat bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden* genom att skapa förutsättningar för en rik och meningsfull fritid för barn och unga i Farsta stadsdelsområde. Vi erbjuder lovverksamhet, fritidsbibliotek, öppna mötesplatser för barn, föräldrar och unga, och kommer under året att inrätta en särskild fritidslots.

Förvaltningen arbetar för en hållbar förskola som utvecklar barns intresse för hur man värnar miljön inför framtiden och hur man kan skapa möjlighet att leva i rättvisa, jämlika och fredliga samhällen. I en likvärdig och tillgänglig utbildning ska barns kunskaper utvecklas och barns rättigheter värnas. Det systematiska kvalitetsarbetet ska utvecklas genom förbättrad uppföljning och utvärdering.

Socialtjänsten ska utveckla det förebyggande arbetet och förbättra möjligheten till tidiga insatser genom samverkan med skolan, förskolan, fritiden, polisen och Region Stockholm. Barns delaktighet och inflytande i socialtjänsten ska ökas. Socialstyrelsens kunskapsstöd om insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott riktat mot barn 6-17 år ska implementeras. Fler barn ska erbjudas insatser för att minska normbrytande beteende och kriminalitet. Stöd till anhöriga till personer med kriminell livsstil som drabbats av skjutningar och dödligt våld ska utvecklas.

Förvaltningen ska bidra till att Stockholm är en äldrevänlig stad som möjliggör för den äldre befolkningen att leva ett aktivt och hälsosamt liv. En särskild samarbetsgrupp arbetar för att stärka det förebyggande arbetet riktat till äldre i Farsta. Inom verksamheterna ska man arbeta med ombud inom olika områden som palliativa ombud, mat- och måltidsombud, språkombud, kulturombud och anhörigombud. Ombuden ska ha fördjupad kunskap inom de olika områdena och verka som ett stöd för medarbetare samt driva utveckling inom området. I nämndens vård och omsorgsboenden finns ett varierat utbud av sociala och kulturella aktiviteter. Inom hemtjänsten vidareutvecklas ramtid som arbetsätt och införandet och implementeringen av Nyckelfri hemtjänst/ Smarta lås fortsätter.

Förvaltningen ska bidra till närvaron av kultur i det offentliga rummet. I samverkan med andra förvaltningar och aktörer ska vi genomföra kulturprogram i parker och på torg och delta i genomförandet av arrangemang vid exempel nationaldagen och midsommarafton. Vid Farsta gård ska förvaltningen sätta upp ett tak över utomhusscenen - ett medborgarförslag som nämnden har beviljat. Alla boende, barn, besökare och brukare inom våra verksamheter ska få ta del av professionell kultur och eget skapande. Förvaltningens väl inarbetade samverkan med lokalt föreningsliv, idrottsförvaltningen och de allmännyttiga bostadsbolagen ska även fortsättningsvis erbjuda exempelvis Sportskamp, Full Fart Farsta, lördagsfotboll för unga, öppna idrottshallar och spontanidrottsytor utomhus.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen om god utbildning, jämställdhet, minskad ojämlikhet och fredliga och inkluderande samhällen.

En rik och meningsfull fritid främjar barns och ungas hälsa, lärande och sociala förmåga. Fritiden utgör en skyddsfaktor i många barn och ungas liv och bidrar på så sätt till en trygg uppväxt och verkar indirekt trygghetsskapande i en stadsdel. Fritidsaktiviteter ska utjämna livsvillkor och föra samman barn och unga med olika bakgrund. Förvaltningens fritidsverksamhet ska stimulera och tillvarata barns och ungas kreativitet och delaktighet.

Öppna mötesplatser för barn, föräldrar och unga

Förvaltningen ska erbjuda barn, föräldrar och ungdomar gemenskap och positiva upplevelser inom våra öppna mötesplatser – öppen förskola, parklek och fritidsgård. Vi ska sträva efter så stort öppethållande som möjligt och erbjuda ett bredare verksamhetsutbud som passar fler barn och ungdomar. Våra öppna mötesplatser ska vara tillgängliga och välkomna för alla oavsett funktionsförmåga.

Verksamheten ska anpassas efter behov och önskemål genom inflytande från besökarna. Förvaltningens öppna mötesplatser ska vara trygga och jämställda samt ge besökarna en känsla av tillhörighet, ge positiva förebilder och ett bredare kontaktnät. De ska också ha fokus på hälsofrämjande aktiviteter kring rörelse och idrott. Verksamheterna ska samarbeta med socialtjänst, förskolor, skolor, fritidshem, ideella verksamheter och kulturinstitutioner. Samarbetet mellan fritidsgårdar i olika stadsdelar ska stärkas för ökad integration.

Vårt arbete med fritidsgårdar ska utgå från Stockholms stads nya strategi för fritidsgårdar. Det innebär bland annat att vi ska utveckla fritidsgårdarnas ledarledda aktiviteter för att höja kvaliteten. Fritidsgårdar ska erbjuda studiehjälp, gärna i samarbete med civilsamhället.

Våra öppna mötesplatser för barn och unga ska ha särskilt fokus på grupper som inte i lika hög grad nås av andra fritidsverksamheter och särskilt uppmärksamma flickor, nyanlända, unga med funktionsnedsättningar och HBTQI-personer. Förvaltningens HBTQI-häng för ungdomar mellan 11-18 år ska fortsätta att utvecklas och ungdomar som av fältassistenter uppmärksammas ha behov av stöd, lotsas vidare till rätt instans.

Våra mötesplatser för unga med kognitiva funktionsnedsättningar ska fortsätta att utvecklas och ha öppet vissa kvällar i veckan.

Förvaltningen ska fortsätta arbetet med att låta öppna förskolan vara en arena för föräldraskapsstöd i samverkan med barnavårdscentralen, barnmorskemottagningen och undervisning i svenska (SFI). I Fagersjö ska vi fortsätta arbetet med den nystartade introduktionsförskolan.

En rik fritid med trygga vuxna förebilder är en viktig skyddsfaktor för barn och unga. En del barn i Farsta behöver mer vägledning på fritiden för att hamna rätt i livet. Förvaltningen ska tillsammans med utbildningsförvaltningen under året inrätta en särskild fritidslots.

Fritidsbiblioteket i Fagersjö ska utökas till flera stadsdelar.

Lovverksamhet

Förvaltningen ska tillsammans med idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och det lokala föreningslivet skapa ett rikt utbud av aktiviteter under skolloven. Från och med 2023 ska förvaltningen hantera samverkan med föreningslivet kring skolloven i samband med ansökan för ordinarie föreningsbidrag. Särskilda medel avsätts som bidrag till föreningar som vill skapa lovaktiviteter för Farstas flickor och pojkar. Ett exempel skulle kunna vara gratis simskola vid våra badplatser sommartid.

Mötesplatser ute

Farstas park- och naturområden, våra badplatser och lekparken är viktiga för barn och unga. Dessa miljöer ska fungera som mötesplatser, locka till rörelse samt erbjuda friluftsliv och

naturupplevelser. Lekparker ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem. Förvaltningen ska 2023 rusta upp lekparken Fagerlid i Hökarängen för att säkerställa att Fagerlid blir en fortsatt populär mötesplats för stadsdelens barn och familjer. Vi planerar att använda oss av dialogmetoden medborgarbudget med barn i området. Vi ska också fortsätta upprustningen av parken Västboda i Farsta. Förvaltningen ska också ta fram en upprustningsplan för stadsdelsområdets lekparker.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: I Farsta har barn och unga en jämlik, trygg uppväxt och en rik fritid

Förväntat resultat

- Nöjdheten ökar bland besökarna på förvaltningens öppna mötesplatser
- Andelen flickor och andelen pojkar bland besökarna till fritidsgårdarna är jämna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
♀ Andel besökare som är nöjda med förvaltningens öppna mötesplatser för barn och unga.	95 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska i samverkan med engagerade lokalbor utreda möjligheten att återöppna parkleken Fagerlid i Hökarängen.	2023-01-01	2023-11-30
Stadsdelsförvaltningen ska ta fram en upprustningsplan för stadsdelsområdets lekparker.	2023-01-01	2023-12-05
Stadsdelsförvaltningen ska tillsammans med utbildningsförvaltningen undersöka möjliga metoder för uppsökande fritidsstöd till barn i riskzon för kriminalitet.	2023-01-01	2023-11-30
Stadsdelsförvaltningen ska utveckla läxhjälpen på fritidsgårdar.	2023-01-10	2023-12-05
Utreda möjligheten att utöka Fritidsbiblioteket till Farsta strand eller Hökarängen	2023-01-11	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Hållbar förskola - social, ekonomisk och ekologisk dimension

Utbildningen i förskolan ska präglas av en positiv framtidstro. Enligt läroplan för förskolan ska utbildningen lägga grunden till ett växande intresse och ansvarstagande för en hållbar utveckling – såväl ekologisk (miljömässig) som ekonomisk och social. Barnen ska få möjlighet att utveckla kunskap om hur man värnar miljön inför framtiden och hur man kan skapa möjlighet att leva i rättvisa, jämlika och fredliga samhällen.

Arbetet för hållbar förskola ska stärka barns rättigheter och möjligheter utifrån ett normkritiskt förhållningssätt. Alla barn ska ges samma möjlighet att utvecklas som unika

individer och ha förutsättningar för ett livslångt lärande. Våra främjande och förebyggande insatser säkerställer att barnen vistas i en trygg, säker och stimulerande förskola som skapar förutsättningar för deras delaktighet och inflytande.

Förskolans utbildning ska vila på barnkonventionens grund. Barn har rätt att uttrycka sina åsikter med hänsyn till ålder och mognad och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. Vid förändringsarbete och utveckling ska barnkonsekvensanalyser genomföras. Barnen ska på ett naturligt sätt vara delaktiga och ha inflytande över sin utveckling och lärande.

Förskoleverksamheten har ett övergripande barnrättsombud för att bevaka, stärka och uppmärksamma barnens rättigheter. Under året ska barnrättsombud utses i alla förskoleområden. Barnrättsombuden ska bidra med att upptäcka barns behov av stöd för att möjliggöra tidiga insatser.

En viktig faktor för att barn ska utvecklas och ha förmåga att lära, är att deras fysiska och psykiska hälsa främjas. Daglig utevistelse och regelbunden rörelselek är en viktig del av det. Vi ska fortsätta arbetet med rörelsestrategier samt följa upp och utvärdera de insatser vi gör för att främja barns hälsa. Barnen ska vistas i en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier. Barnen ska erbjudas näringsriktig mat. Stadens matstrategi och strategin för kemikaliefri förskola ligger till grund för arbetet.

Språkutvecklande arbete

Barnens språkutveckling och kommunikation är en grundläggande del i barns lärande. Förskolans arbete med språkutvecklande arbetssätt ska bidra till ett fortsatt lärande under barnens skoltid. Under året ska vi ta fram en handlingsplan för övergång från förskola till förskoleklass där vi särskilt beaktar barnens språkutveckling.

Språkutvecklande arbetssätt och barns rätt till flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan ska vara en del av utbildningen. Förskolornas arbete med att utveckla barns språk ska stödjas genom riktade kompetenssatsningar inom specialpedagogik. Förvaltningens språkstrategi stödjer utvecklingen av pedagogiska lärmiljöer och språkstimulans för barnen, och vårt samarbete med biblioteken bidrar till förskolebarnens läs- och skrivutveckling.

Förskolornas arbete med nationella minoriteters rättigheter kommer fördjupas.

En likvärdig och tillgänglig utbildning

Förskolans uppdrag är erbjuda en trygg och likvärdig miljö som tillgodoser barns rätt att leka och lära tillsammans med andra barn, och där alla barn får utbildning utifrån sina förutsättningar. Uppdraget att identifiera barns olika behov tidigt gör att förskolan kan anpassa och ge särskilt stöd utifrån enskilda barn och grupperns behov. Förskolans lärmiljöer behöver vara tydliga, tillåtande och tillgängliga för alla barn och under året kommer arbetet fortsätta med att utveckla en tydliggörande pedagogik med miljöer som främjar inkludering av alla barn. Arbetet med att utveckla lärmiljöerna ska stödjas genom rutiner för miljöronnd som kommer att revideras utifrån hållbar förskola.

Ett temainriktat arbetssätt främjar möjligheten för barn att tillägna sig kunskap och ger möjlighet att lära. Kunskapsbegreppet i förskolan omfattar förutom fakta också förståelse, färdighet och förtrogenhet. Vi ska stödja barnens utforskande och ge dem möjlighet att skapa,

undersöka, reflektera över, föra och följa resonemang tillsammans med andra barn och vuxna.

Undervisning i förskolan kan utifrån läroplanens strävansmål relateras till bildning som en livslång och pågående process. Under året kommer det gemensamma temat *barns röster i ett hållbart Farsta utvecklas*. Syftet är att utveckla en gemensam kultur med gemensamma pedagogiska verksamhetsidéer och en lärandeorganisation där barnen ges goda förutsättningar för kunskap och lärande tillsammans med andra barn och engagerade pedagoger.

Systematiskt kvalitetsarbete och digitalisering

Undervisningen i förskolan baseras på barnens kunnande och förutsätter dokumentation och reflektion. I Skolplattformen har vi möjlighet att följa barns förändrade kunnande, dokumentera barngruppens utvecklingsprocess och utvärdera temaarbetet på grupp- och individnivå. Barnens temaarbete kopplas till de olika målområden i läroplanen och resultat synliggörs och utvärderas.

Förvaltningens centrala stödresurser ska ge förutsättningar och stöd för förskolans medarbetare och ledning att uppfylla läroplanens mål. Under året kommer det systematiska kvalitetsarbetet att utvecklas genom förbättrade uppföljnings- och utvärderingsprocesser, samt implementering av Stockholms stads kvalitetsprogram. Vidare kommer det tydliggöras hur digitala verktyg ska användas i utbildningen för att utveckla undervisningen och stärka barns digitala kompetens. En handlingsplan för digitalisering kommer tas fram som utgår från krav i skolverkets nationella digitaliseringsstrategi samt förskolenheternas identifierade behov och förutsättningar.

Barnrättsperspektivet, samverkan och ökad inskrivning

Alla barn i förskolan har rätt till en likvärdig utbildning. Därför är det av stor vikt att tidigt identifiera barn i behov av särskilt stöd så att vi kan ge rätt stöd och göra anpassningar. Förvaltningens barnhälsoteam är viktiga i detta arbete. Under året ska processen för tilläggsbelopp och extraordinärt stöd kvalitetssäkras så att barn får det stöd de har rätt till. Förskolans samarbete med socialtjänsten ska fördjupas för att kunna bidra till tidiga sociala insatser där detta behövs. Ökad samverkan och fördjupat kunskapsutbyte ska ske för att säkra stöd till barn som upplever våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld.

Förskolan är en viktig skyddsfaktor. För att identifiera de barn som inte är inskrivna i förskolan samverkar vi med barnavårdcentralen, socialtjänstens verksamheter och öppna förskolan/introduktionsförskolan. Arbetet kommer ha särskilt fokus på socioekonomiskt utsatta område där inskrivningsgraden är låg och syftar till att komma i kontakt med vårdnadshavare för barn som inte är inskrivna, så att vi kan erbjuda olika typer av insatser samt informera om vinsterna för barnet av få gå förskola.

Förskolan ska arbeta aktivt för att i dialog med varje barn och dess vårdnadshavare synliggöra dels barnens utveckling och lärande, dels förskolans verksamhet och mål. Vi ska ge vårdnadshavarna möjlighet till delaktighet i verksamheten samt involvera dem i arbetet mot hållbar förskola. Vårdnadshavarnas synpunkter på förskolans utbildning beaktas, besvaras och bemöts alltid så snart som möjligt.

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen God hälsa och välbefinnande, God utbildning, Jämställdhet, Minskad ojämlikhet och Fredliga och

inkluderande samhällen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	33 %	Tertial
 Antal barn per grupp	15	15	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Förskollärartäthet	15,5 st	15,5	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Barnen i Farsta leker, utvecklas och lär i en likvärdig och hållbar förskola

Förväntat resultat

- Barnens kunskap om social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har ökat
- Barns språkliga förmåga ökar
- Barn undervisas i lärmiljöer som är tillgängliga, inkluderande och av hög kvalitet.
- Andel vårdnadshavare som är nöjda med sitt barns förskola ökar
- Ökad samverkan med externa och interna aktörer för barns bästa.
- Andel inskrivna barn i förvaltningens förskolor ökar
- Barnen i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel inskrivna barn i förskolan	96 %		Tertial
Andel vårdnadshavare som upplever att deras barns uppmuntras att till att utveckla sitt språk.	85 %		År
Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans arbete med normer och värden.	89 %		År
Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till fysiska aktiviteter	85 %		År
Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.	85 %		År
Vårdnadshavarnas nöjdhet med samverkan med förskolan	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomför och följer upp barnskyddsronder och trygghetsvandringar	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra och följa upp insatser kopplat till implementeringsplan för barnrätt	2023-01-01	2023-12-05
Genomföra uppföljning och revidering av plan mot kränkande behandling	2023-01-01	2023-12-31
Implementering av språkstrategi	2023-01-01	2023-12-01
Utveckla en lokal handlingsplan för övergång från Farstas förskolor till skolor	2023-01-01	2023-12-05
Utveckla rutin för barnkonferenser	2023-01-01	2023-12-05
Utveckla rutin för introduktion i förskolan	2023-01-01	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Förebyggande arbete

Förvaltningen ska säkerställa att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver. Genom samverkan med skolan, förskolan, fritiden, polisen och Region Stockholm ska det förebyggande arbetet utvecklas och bättre individuellt riktade insatser beviljas så att färre barn och ungdomar återaktualiseras efter avslutad insats. Arbetet med skolsociala team ska vidareutvecklas och socialtjänstens närvaro i skola, fritidshem och fritidsklubbar ska öka.

Socialtjänsten ska stärka sin samverkan med förskolan för att ännu tidigare identifiera barn i riskzon. Orosanmälningar från förskolan och skolan ska följas upp och återkopplas. Förstagångsföräldrar och föräldrar som får sitt första barn i Sverige boende i Fagersjö, Hökarängen och Farsta strand ska erbjudas utökat hembesöksprogram som innebär föräldrarådgivning av socialtjänstens och BVC.

Barns och ungas delaktighet och inflytande

Barn har rätt att höras och kunna påverka beslut som rör dem. För att öka barn och ungas delaktighet och inflytande i samtal med socialtjänsten ska förvaltningen använda verktyget Viewpoint, en interaktiv digital tjänst där barn och unga kan besvara frågor om sin situation. Svaren utgör sedan grund för det fortsatta samtalet med barnet/ungdomen.

Kvalitetsutveckling och innovation

Socialtjänstens insatser ska vara grundade i vetenskap och beprövad erfarenhet. Vi ska systematiskt förbättra våra arbetssätt, men också utveckla nya och prova nya metoder. Förvaltningen driver flera projekt för att utveckla och anpassa verksamheten till att ge bästa möjliga stöd;

- Uppdraget med Akademisk socialtjänst (AST) fortsätter genom att samlokalisera socialsekreterare och forskare i syfte att undersöka och utvärdera stadens insatser för att utveckla en mer kunskapsbaserad socialtjänst.
- Pilotprojektet *Skolsamordnare för placerade barn* pågår under tre års tid där skolsamordnare tillsammans med socialsekreterare och den unge planerar för en fungerande skolgång med goda skolresultat.

- Projektet *Intensifierad utredning i hemmamiljö* pågår under tre års tid där behandlare och utredare tillsammans utreder situation, behov av skydd och stöd i barns hemmiljö. Målet är att under en avgränsad tid arbeta tätt och intensivt med barn och unga samt deras familjer för ett självständigt liv utan vidare kontakt med socialtjänsten.
- I projektet *Mitt val, min väg* arbetar förvaltningen tillsammans med forskare på Lunds och Göteborgs Universitet för att utveckla metoder att stödja ungdomar i övergången från samhällsvård till ett självständigt liv.

Förebygga kriminalitet och stödja personer i riskzon

Förvaltningen ska i samverkan med bland annat polisen förebygga kriminalitet, identifiera och stödja personer i riskzon för kriminalitet samt verka för att fler personer lämnar kriminalitet, barn och unga såväl som vuxna. Personer som vill lämna en kriminell livsstil får kontakt och stöd i intensifierad samverkan med polis och kriminalvård. Socialstyrelsens kunskapsstöd om insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott riktat mot barn 6-17 år ska implementeras. Fler barn ska erbjudas kunskapsbaserade insatser som ska resultera i minskat normbrytande beteende och kriminalitet. Stöd till anhöriga till personer med kriminell livsstil som drabbats av skjutningar och dödligt våld ska utvecklas.

Stöd och behandling för missbruk och/eller psykiatrisk problematik

Genom förstärkt samverkan med Region Stockholm ges kvalitativt stöd, vård och behandling för personer med missbruk och/eller psykiatrisk problematik. Fler personer ska med hjälp och stöd komma ifrån sin missbruk- och beroendeproblematik och fullfölja sin individuella planering.

Samverkan

Ett ökat fokus kommer att finnas på extern och intern samverkan i syfte att nyttja de samlade resurserna effektivt. Ett viktigt inslag i detta arbete är att upprätta samordnade individuella planer (SIP) för de brukare som har behov av insatser från flera verksamheter.

Biståndshandläggning för äldre

Inom biståndshandläggningen för äldre har man följsamhet till gällande riktlinjer för äldreomsorgen. IBIC, Individens behov i centrum används som metod för att stärka det personcentrerade arbetssättet och MI, Motiverande Samtal, används som samtalsmetod. SIP, samordnad individuell plan, används vid samverkan med andra instanser.

Tryggt mottagande i hemmet för äldre

Arbetet fortsätter med förstärkt hemtjänst vid hemgång från sjukhus, så kallat *Tryggt mottagande i hemmet*. Samverkansmöten mellan beställare och utförare genomförs som en del i att säkra mottagandet. För att ytterligare effektivisera arbetet med tryggt mottagande kommer insatsen att utföras enskilt av respektive stadsdelsförvaltning och samarbetet med Tryggt mottagande inom region östra söderort upphör därför från och med februari 2023.

Lifecare SP är ett viktigt it-stöd för att kunna uppfylla intentionerna i lagen om samverkan vid utskrivning och används vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Brukarna i förvaltningens gruppboenden och på dagliga verksamheterna ska kunna känna sig sedda och kunna lita på att de får ett värdigt bemötande. Anställda som arbetar med att ge stöd och service ska ha rätt utbildning. Detta arbete ska förstärkas genom en fortsatt satsning på grundkompetens och certifiering i samband med byte av titulatur från vårdare till stödassistenter.

Inom LSS-verksamheterna fortsätter arbetet med metodutveckling och kvalitetssäkring, med bland annat fokus på utveckling av arbetssätt och kommunikation med brukarna samt deras närstående. Syftet är att säkerställa att samtliga brukare ges rätt stöd, service och omvårdnad utifrån den enskildes behov, önskemål och förutsättningar. En fortsatt utveckling av arbetsmetoder ska säkerställa dels en trygg och säker omvårdnad, dels bidra till stimulerande aktiviteter och främja bästa möjliga hälsa hos den enskilde.

Förvaltningen ska fortsätta utveckla de arbetsmetoder och arbetssätt som syftar till att värna den personliga integriteten och tillförsäkra brukarens inflytande, självbestämmande och delaktighet i sin vardag. Verksamheterna ska under året på olika sätt arbeta för att brukarperspektiv och delaktighet genomsyrar alla insatser som görs för målgruppen.

Vi ska också öka vårt förebyggande och trygghetsskapande arbete och se över arbetssätt och val av metoder för att stärka brukarnas upplevelse av trygghet. Vi kommer att genomföra både generella och individuellt riktade åtgärder gentemot brukarna, samt fortbildningsinsatser som riktar sig till medarbetarna. Verksamheterna ska exempelvis använda sig av olika former av välfärdsteknik anpassad för olika funktionsnedsättningar och situationer, såsom olika applikationer i smartphones, digitala whiteboards och liknande kommunikationshjälpmedel.

För att kunna tillgodose brukarnas behov av inflytande och delaktighet i sin vardag är det viktigt att uppmärksamma och stärka deras hälsa. Vid planering och genomförande av aktiviteter, enskilt eller i grupp, ska det hälsofrämjande perspektivet beaktas och vara i fokus. Beslutet att erbjuda samtliga brukare i förvaltningens gruppboenden ett friskvårdskort till stadens simhallar kommer att vara en betydelsefull del i hälsoarbetet och medarbetarna får ett viktigt uppdrag i att motivera och skapa förutsättningar för brukarna att nyttja kortet.

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen: Ingen fattigdom, Ingen hunger, God hälsa och välbefinnande, Jämställdhet, Minskad ojämlikhet samt Fredliga och inkluderande samhällen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	24 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	88 %	öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	öka	År
 Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	80 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	79 %	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	75 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	60 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	75	Tas fram av nämnd	År
 Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	75 %	Tertial
 Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	70 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Farstas invånare får stöd och omsorg utifrån sina behov.

Förväntat resultat

- Förstagångsföräldrar och föräldrar som får sitt första barn i Sverige erbjuds utökat hembesöksprogram.
- Färre barn och ungdomar återkommer inom ett år efter avslutad insats.
- Barn och ungdomar med stödbehov uppmärksammas tidigt och erbjuds samordnade och individuella insatser.
- Barn och unga vars föräldrar får insatser från socialtjänsten erbjuds stödsamtal.
- Fler barn och unga är delaktiga i sin utredning och får återkoppling.
- Personer som vill lämna en kriminell livsstil får hjälp.
- Fler personer med missbruksproblem som söker stöd och hjälp fullföljer sin individuella

planering.

- Fler personer upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten.
- Andelen brukare som är nöjda med sina insatser har ökat
- Förvaltningens verksamheter är tillgängliga.
- Brukare inom nämndens verksamheter upplever en ökad trygghet
- Brukare inom nämndens verksamheter upplever en ökad delaktighet
- Alla brukare inom funktionsnedsättning har godkända och aktuella genomförandeplaner
- De äldre som ansöker om bistånd är nöjda med biståndshandläggarens bemötande.
- De äldre som ansöker om bistånd upplever att de har insatser utformade efter sina behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska arbeta med det digitala verktyget Viewpoint för att öka barn och ungas delaktighet och inflytande i samtal med socialtjänsten.	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska fortsätta arbeta med projekten Skolsamordnare för placerade barn och unga, intensifierad utredning i hemmiljö, Mitt val - min väg och Stärkt samverkan.	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska fortsätta arbeta med uppdraget Akademisk socialtjänst (AST).	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska implementera Socialstyrelsens kunskapsstöd om insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott.	2022-12-01	2023-12-05
Stadsdelsförvaltningen ska utveckla arbetet med goda samverkansformer inom socialtjänsten.	2023-01-01	2023-12-05
Stadsdelsförvaltningen ska utveckla stöd till anhöriga till personer med kriminell livsstil.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Äldreomsorgens verksamheter utgår ifrån ett salutogent förhållningssätt, där utgångspunkten är äldres specifika behov och önskemål. Fokus- och utvecklingsområden för äldreomsorgen under året är:

- språk och social dokumentation,
- mat- och måltider,
- palliativt förhållningssätt och vård
- förebygga psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet.
- dialog med äldreomsorgens målgrupper.

Inom verksamheterna ska man arbeta med ombud inom olika områden som palliativa ombud, mat- och måltidsombud, språkombud, kulturombud och anhörigombud. Ombuden ska ha fördjupad kunskap inom de olika områdena och verka som ett stöd för medarbetare samt driva utveckling inom området.

Hälso- och sjukvård

Palliativt kunskapscentrum, PKC, är en utgångspunkt för samverkan, utveckling och kompetenshöjande insatser inom palliativ vård. Plan för palliativ vård i livets slutskede ska

upprättas inom vård- och omsorgsboenden. Kvalitetsregister används för att kartlägga och säkerställa att den äldre får sina specifika behov tillgodosedda. Beslutsstödet Visam används för att ge kvalitetssäkrade bedömningar vid försämrat allmäntillstånd samt stöd i att säkra informationsöverföring. Under året införs digital läkemedelssigenering, APVA, på alla vård- och omsorgsboenden.

I verksamheterna säkerställs följsamhet till basala hygienrutiner genom kontinuerlig genomgångar av fastställda riktlinjer och rutiner samt genom egenkontroller om förutsättningar, självskattning och observation. Ett strukturerat smittskyddsarbete bedrivs i samverkan med Vårdhygien och Smittskydd Stockholm.

Mat, måltid och nutrition i enlighet med Agenda 2030 mål 2 och 12.

Arbetet inom äldreomsorgens verksamheter utgår ifrån Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat, Mat- och måltidspolicyn, lokal rutin för mat och måltider på vård- och omsorgsboenden och rutin för livsmedelshantering och livsmedelshygien. Inom vård- och omsorgsboendena genomförs mat- och måltidsobservationer och nattfastemätning två gånger per år i syfte att kvalitetssäkra samt utveckla verksamheterna. Inom hemtjänstenheterna fortsätter det förebyggande arbetet mot undernäring i samverkan med Regionen. Under året kommer egenkontroll gällande temperaturmätning vid hantering av livsmedel genomföras på alla verksamheter.

Hälsa och livskvalitet

Inom vård- och omsorgsboendena finns ett varierat utbud av sociala och kulturella aktiviteter som är individ- och grupppassade. Aktivitetsutbudet baseras på de äldres önskemål och behov och erbjuds minst två gånger dagligen. Utevistelse erbjuds alla boende vid vård- och omsorgsboenden minst en gång dagligen. Sociala besök fortsätter inom vård- och omsorgsboenden och innefattar ungdomsbesök (helger) och seniorbesök (vardagar). Inom vård- och omsorgsboendena finns kulturombud och aktivitetsansvariga som bland annat är en länk mellan förvaltningen kultursekreterare och aktivitetsutbudet på boendet.

Hemtjänst

Inom hemtjänsten vidareutvecklas ramtid som arbets sätt. Införandet och implementeringen av Nyckelfri hemtjänst/ Smarta lås fortsätter. Målet är att lås ska installeras hos alla kunder. Arbetet med att hålla en hög kontinuitet hos kunderna fortsätter. Verksamheterna har specialiserade hemtjänstgrupper, så kallade demensteam, med inriktning mot personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt. Medarbetare som ingår i demensteamet träffas kontinuerligt för utbyta erfarenheter och genomgå utbildningar. Verksamheterna arbetar med att skapa en specialistgrupp inom området psykiskt ohälsa och beroendesjukdomar fortsätter. Fortsatt arbetar för att implementera rutiner kring sammanhållen individuell planering i samverkan med Regionen.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen ska bidra till att Stockholm är en äldrevänlig stad som möjliggör för den äldre befolkningen att leva ett aktivt och hälsosamt liv. Förvaltningen ska förbättra tillgängligheten i stadsdelsområdets park- och grönområden. Det handlar till exempel om god vinterväghållning och nyasfaltering på parkvägar, att bänkar finns placerade med jämna mellanrum och ledstänger finns i branta backar. Stadsdelsområdets park- och grönområden

ska vara inbjudande för Farstas äldre och när förvaltningen utformar nya platser ska Farstas äldre involveras.

Inom förvaltningen fortsätter samarbete i syfte att utveckla och stärka det förebyggande arbetet riktat till äldre i Farsta. I samarbetsgruppen ingår bland annat både hemtjänsten, beställarenheten för äldre, seniorverksamheten, anhörigkonsulent och representanter för pensionärsrådet. En prioriterad fråga för arbetsgruppen är att hitta sätt för att nå fler äldre i syfte att förebygga ofrivillig ensamhet och bryta social isolering.

Jämställdhetsarbete i enlighet med Agenda 2030 mål 5.

Inom äldreomsorgen används resultatet av brukarundersökningen som underlag för att identifiera eventuella skillnader i omsorgen av män och kvinnor. Resultatet av undersökningarna presenteras årligen under hösten och analysen görs i samband med verksamhetsberättelsen. En identifierad jämställdhetsutmaning som uppmärksammats inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden är skillnader i den generella nöjdheten mellan män och kvinnor. Där kvinnorna är mer nöjda än männen. Arbetet med att analysera vad dessa skillnader beror på och hur de kan utjämnas fortsätter under året

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen: Ingen hunger, God hälsa och välbefinnande, Jämställdhet samt Fredliga och inkluderande samhällen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87 %	87 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79 %	79 %	År
 Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	50 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	65 %	65 %	År
 Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	40 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	73 %	Tas fram av nämnd	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	95 %	93 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86 %	86 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	82 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Nämndmål: Äldre i Farsta har hög livskvalitet, känner sig trygga och är självbestämmande

Förväntat resultat

- Andelen äldre inom nämndens verksamheter som upplever sig ha inflytande och vara delaktiga i utformandet av sina insatser ökar.
- Andelen äldre inom nämndens verksamheter som känner sig trygga ökar.
- Andelen äldre inom nämndens verksamheter som är nöjda ökar.
- De äldre inom nämndens verksamheter besväras i lägre grad av ensamhet.
- Andelen äldre inom nämndens verksamhet som upplever att sjuksköterskor är tillgängliga på vård- och omsorgsboenden ökar.
- De äldre inom nämndens verksamhet har en god vård i livets slutskede.
- Närståendes erfarenheter av patienters vård i livets slut vid nämndens vård- och omsorgsboenden är goda.
- Andelen äldre inom nämndens verksamheter som är nöjda med mat- och måltidssituationen ökar.
- Andelen boende inom nämndens vård- och omsorgsboenden som är nöjda med de aktiviteter som erbjuds ökar.
- Fler boende på nämndens vård- och omsorgsboenden upplever att möjligheten att komma utomhus är bra
- Äldres delaktighet i utformningen av grönmiljöer ökar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
♀ Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten egen regi.	83 %		År
♀ Andel nöjda omsorgstagare inom dagverksamhet egen regi.	96 %		År
♀ Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden i egen regi.	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Digital läkemedelssignering implementeras på vård- och omsorgsboenden	2023-01-01	2023-12-31
Nätverk för dokumentationsombud	2023-01-01	2023-12-31
Palliativ vård- och förhållningssätt inom äldreomsorgen	2023-01-01	2023-12-31
Språkhöjande insatser inom äldreomsorgen	2023-01-01	2023-12-31
Utbildning för mat- och måltidsombud inom äldreomsorgen	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Kultur, idrott och föreningsliv är värdefulla delar av Farstabornas liv. Det är delar som bidrar till hälsa, upplevelser, sammanhållning och tillit. Det ideella engagemanget inom föreningslivet fyller också en viktig demokratisk funktion. Farsta stadsdelsförvaltning ska samverka med andra förvaltningar och med det lokala kultur- och föreningslivet för att

erbjuda kvinnor och män, flickor och pojkar i Farsta ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.

Kultur i stadsdelsområdet

Förvaltningen ska bidra till närvaron av kultur i det offentliga rummet. I samverkan med trafikkontoret, kulturförvaltningen och lokala aktörer ska vi genomföra kulturprogram i parker och på torg. Framst på sommaren men även vid andra tillfällen där det är lämpligt.

Förvaltningen ska delta i genomförandet av lokalt viktiga arrangemang och traditioner till exempel nationaldagen, midsommarafton, Hökarängens dag, Fagersjödagen, Djurleksfesten, Parkleksfest och Barnkulturvecka i Fagersjö. Vid Farsta gård ska förvaltningen sätta upp ett tak över utomhusscenen - ett medborgarförslag som nämnden har beviljat.

Lokala kulturhus

Förvaltningen ska fortsätta satsa på Mötesplats Fagersjö och Tuben i Farsta centrum, som är två viktiga lokala kulturhus med öppen verksamhet för flera målgrupper. Här finns också allmänna samlingslokaler som föreningar och andra kan hyra för att ha goda möjligheter till möten och kulturaktiviteter.

Kultur inom förvaltningens verksamheter

Kulturen har en naturlig roll i den ordinarie verksamheten. Alla boende, barn, besökare och brukare inom våra verksamheter ska få ta del av professionell kultur och eget skapande. Inom alla verksamheter finns kulturombud som arbetar för att tillmötesgå boendes, barns, besökares och brukarnas önskemål att delta i sociala och kulturella aktiviteter. Det ska finnas ett varierat utbud av kulturaktiviteter.

Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. I förskolan ska arbetet med estetiska uttrycksformer ha en central roll och barnens eget kulturskapande är en viktig del av deras lärande. Barnen ska under sin förskoletid möta olika former av kultur och kulturyttringar samt själva få prova på olika former av eget skapande. De äldsta barnen på förskolan ska få delta i Konst i förskolan där vi i samverkan med Konsthall C i Hökarängen skapar en konstutställning.

Tillgången till sociala och kulturella aktiviteter för äldre är en viktig del i att Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Inom äldreomsorgen ska arbetet utvecklas med att erbjuda kultur med hjälp av kulturförvaltningens nya stöd för äldre. Den öppna seniorverksamheten fortsätter utveckla utbudet av sociala och kulturella aktiviteter för att nå fler äldre. Under året kommer utökade öppettider införas under sommaren och storhelger samt möjligheten till mobila träffpunkter att undersökas.

Föreningsstöd och föreningssamverkan

Förvaltningen ska bidra till att Stockholm har Sveriges bästa föreningsklimat. Vårt arbete med föreningar ska främja långsiktighet och förutsägbarhet för att underlätta för föreningar att planera sin verksamhet och det ska vara tydligt vilken instans i staden som ansvarar för vilken slags föreningsbidrag. Genom dialog och samarbete ska förvaltningen se till att kraften i det lokala föreningslivet tillvara. Föreningsbidraget ska vara enkelt att söka och fördelas genom nämndbeslut enligt likvärdiga principer. För det ordinarie föreningsbidraget avsätts 700 000

kronor för föreningar att söka. Förvaltningen ska bidra i kommunfullmäktiges uppdrag att utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet.

Idrott och rörelse

Fysisk aktivitet är en viktig faktor för att förbättra hälsoläget, inte minst den psykiska hälsan hos barn och unga. Förvaltningen har sedan länge en väl inarbetad samverkan med lokalt föreningsliv, idrottsförvaltningen och de allmännyttiga bostadsbolagen. Denna samverkan ska även fortsättningsvis erbjuda exempelvis Sportscamp, Full Fart Farsta, lördagsfotboll för unga, öppna idrottshallar och spontanidrottsytor utomhus för Farstaborna. Fler flickor och pojkar från Fagersjö samt barn från familjer med försörjningsstöd ska lockas att delta i Farsta Sportscamp 2023.

Farsta park- och grönområden ska locka till rörelse och spontanidrott. Förvaltningen ska 2023 rusta upp BMX-banan i Sköndal.

Farstas stränder

Sjöarna Magelungen och Drevviken är värdefulla för Farstaborna. Sjöarna och stränderna erbjuder både naturupplevelser, avkoppling och aktivt friluftsliv året om. Utomhusbadens betydelse som en samlingspunkt under sommarhalvåret är viktiga. Nämnden ansvarar redan för två populära strandbad – Hökarängsbadet och Farstastrandsbadet. Därtill finns flera naturliga badplatser, strandpromenad och mindre anlagda bryggor där Farstaborna kan njuta av vattnet. I samband med denna verksamhetsplan ansöker nämnden om delfinansiering för upprustning av en strategiskt placerad brygga i Farsta strand som vi bedömer kommer att kunna bli ett verkligt tillskott för de boende där.

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen: God hälsa och välbefinnande, Minskad ojämlikhet, Hållbara städer och samhällen och Fredliga och inkluderande samhällen

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	85 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	74 %	77%	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	78 %	76 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	78 %	77%	År
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	66 %	66 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat		
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31

Nämndmål: Farstas invånare deltar i ett rikt kultur-, idrotts-, och föreningsliv

Beskrivning

Nära till kultur och föreningsliv

Förväntat resultat

- Farstabornas nöjdhet med kulturlivet ökar
- Nöjdheten hos förskolebarn, boende, besökare och brukare med kulturupplevelserna i förvaltningens verksamheter ökar
- Föreningar i Farsta är nöjda med samverkan med förvaltningen
- Farstabornas nöjdhet med möjligheten att spontanidrotta ökar
- Alla barn i den kommunala förskolan får uppleva professionella föreställningar
- Alla femåringar deltar i konst i förskolan i samverkan med Konsthall C
- Alla barn får delta i skapandeprocesser och erbjuds olika uttrycksformer..
- Deltagandet i den öppna seniorverksamheten ökar.
- Äldre som deltar i den öppna seniorverksamheten är nöjda med aktivitetsutbudet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel Farstabor som är nöjda med kulturlivet i stadsdelen	50 %		År
Andel Farstabor som är nöjda med möjligheten att spontanidrotta	81 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Gemensam ljusmanifestation genomförs på stadsdelarnas torg på barnkonventionens dag.	2023-01-01	2023-12-05
Gemensam lunch för att bryta social isolering hos äldre	2023-01-01	2023-12-31
Mobila öppna träffpunkter för seniorer	2023-01-01	2023-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stadsdelsnämndens mål, planerade aktiviteter och förväntade resultat bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning* bland annat genom att minska förvaltningens elförbrukning och klimatpåverkan. Vi fortsätter att arbeta med åtgärder för energibesparing som närvarostyrd

belysning, utbyte av belysningsarmaturer i verksamhetslokaler, med mera. Återvinning och återbruk ska öka och verksamheternas avfall ska minska. Ekologiska och klimatsmarta livsmedel ska prioriteras vid inköp och för att minska måltidernas klimatpåverkan ska mer vegetarisk mat serveras.

Förvaltningen ska etablera fler insektshotell med god spridning över stadsdelsområdet. För att skapa bostäder och få fler småkryp att trivas planerar förvaltningen att sätta upp mulmholkar på utvalda platser i området. Det växande intresset för odling ska uppmuntras genom gemensamhetsodlingar inom stadsdelsområdet.

Skötselnivån på parkvägar ska vara hög så att fler väljer gång eller cykling istället för bil för kortare sträckor. Hinder i stadsmiljön åtgärdas och tillgängligheten ska vara god för alla oavsett funktionsnedsättning.

Förvaltningen samverkar med miljöförvaltningen och andra aktörer för att förbättra vattenstatusen i stadsdelsområdets vattenförekomster. Vassklippning ska utföras i syfte att skapa bättre lekmiljöer för fisk och skapa rekreativa värden.

Standardiserade inköpslistor med ekologiska basvaror kan användas för att styra inköpen för att öka den ekologiska andelen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Förvaltningens miljöarbete utgår ifrån stadens miljöprogram och nämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan. För detta nämndmål utgår vi också från stadens Klimathandlingsplan 2020-2023 och Handlingsplan för klimatanpassning. Under året ska förvaltningen ytterligare skärpa ambitionerna i nämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan och säkerställa god kännedom om den bland relevanta medarbetare. Förvaltningens miljö- och klimatsamordnare ska driva och hålla ihop arbetet.

Förvaltningens elförbrukning och klimatpåverkan ska minska. Vi fortsätter att arbeta med de framtagna åtgärder för energibesparing som påbörjats - närvarostyrd belysning, utbyte av belysningsarmaturer i verksamhetslokaler med mera. Förvaltningens elförbrukning följs upp varje månad och presenteras på intranätet så att medarbetare ser resultatet av det gemensamma arbetet för att minska elförbrukningen. Tillsammans med de fastighetsägare, som förvaltningen hyr sina lokaler ifrån, ska vi undersöka möjligheten att installera solpaneler eller solceller.

Alla verksamheter ska förebygga onödigt avfall. Återvinning och återbruk ska öka och verksamheternas avfall ska minska. Vår användning av engångsprodukter ska minska och användning av engångsprodukter av plast ska undvikas. Källsorteringen av plastprodukter ska intensifieras. Stadens interna återbrukscentrum *Stocket* ska i första hand användas vid behov av möbler och inventarier till förvaltningens verksamheter. I våra park- och grönområden ska källsortering införas på platser med många besökare.

Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider ska minska. Ekologiska och klimatsmarta livsmedel ska prioriteras vid inköp och för att minska måltidernas

klimatpåverkan ska mer vegetarisk mat serveras. För att minska utsläppen från livsmedel följs alla inköp upp regelbundet i IT-verktyget *Hantera Livs*. Matsvinnet ska minska och mätningar av matsvinn ska fortsätta inom förskolan och äldreboenden.

Förvaltningens förskoleverksamhet arbetar utifrån Agenda 2030 och förskolans läroplan med fokus på miljö- och hållbarhetsfrågor. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö, natur och samhälle. Genom forskningsprogrammet Hållbar förskola ges barnen möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – utifrån ett såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt perspektiv.

Vi ska tillsammans med trafiknämnden fortsätta arbetet med klimatanpassning både vad gäller hantering av skyfall och att motverka värmeöar. Förvaltningen söker i samband med verksamhetsplanen klimatinvesteringar för att klimatanpassa en yta för skyfallshantering i Hökarängen. Förvaltningen ska också bidra till ökad koldioxidlagring genom att i högre grad lämna avverkade eller nedfallna träd att sakta förmultna på plats, istället för att förbrännas.

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen: Rent vatten och sanitet, Hållbar energi för alla, Hållbara städer och samhällen, Hållbar konsumtion och produktion, Bekämpa klimatförändringarna samt Ekosystem och biologisk mångfald.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %	100 %	År
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	År
 Köpt energi i stadens verksamheter	1,8 GWh	1945 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Nämndens verksamheter minskar utsläpp och ökar koldioxidlagring

Beskrivning

Energianvändning, energieffektivisering, utfasning av fossila bränslen och fossil plast, återvinning och utsortering av plast. Matavfallshantering. Återbruk och återvinning

Förväntat resultat

- Mindre matsvinn och ökad insamling av matavfall
- Minskad klimatpåverkan från livsmedel och måltider i verksamheterna
- Förvaltningens elförbrukning effektiviseras
- Minskad användning av engångsprodukter av plast inom verksamheterna

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolpedagoger genomgår/repeterar e-utbildning om hur man säkrar en Kemikaliesmart förskola	2023-01-01	2023-12-31
Förskolorna ska arbeta med matstrategi utifrån stadens riktlinjer kring mat, måltider och hållbar utveckling.	2023-01-01	2023-12-05
Förvaltningen ska tillsammans med miljöförvaltningen ta fram ett program för stadsdelsvisa åtgärdsprogram (SÅP).	2022-01-01	2022-11-30
Stadsdelsförvaltningens medarbetare som arbetar med inköp, administration och intern service ska genomgå stadens interna webbutbildning Hållbara kontor	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställa att förskolornas kökschefer/kockar har kunskap om ekologisk matlagning och koppling till klimatpåverkan och hållbarhet i kost.	2023-01-01	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Stadsdelsförvaltningens arbete för ökad biologisk mångfald utgår från handlingsplanen för biologisk mångfald och stadsdelsvisa åtgärdsförslag (SÅF). När det gäller åtgärder för biologisk mångfald ska vi prioritera förslag som ligger i linje med SÅF. Prioriteringsstödet (prio-stödet) är ett kartverktyg som förvaltningen också ska hämta stöd från för att öka den biologiska mångfalden.

Förvaltningen ska etablera fler insektshotell med god spridning över stadsdelsområdet. För att skapa bostäder och få fler småkryp att trivas planerar förvaltningen att sätta upp mulmholkar på utvalda platser i området. Möjligheterna att ha betesdjur i något av våra grönområden har utretts och visar att Farstanäset är ett lämpligt område. Betande djur stärker den biologiska mångfalden och bidrar till ökat upplevelsevärde för naturområdets besökare.

Det växande intresset för odling ska förvaltningen uppmuntra genom gemensamhetsodlingar inom stadsdelsområdet. För boende utan trädgård är det bra med bostadsnära odling eller vid gemensamhetsodlingar. Odling tillsammans med andra ökar den sociala gemenskapen och underlättar hjälp med bevattning. Förvaltningen ska uppmuntra stadsodlare till att så och plantera växter som gynnar pollinatörer.

Förvaltningen ska öka den totala ytan av ängsslätter för att främja den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet. Eftersatta träd och buskage ska tas omhand och restaureras. Blommande träd ska planteras på utvalda platser. Förvaltningen ska också samarbeta med andra förvaltningar i uppdragen om att etablera naturreservat i Majroskogen och Fagersjöskogen. Vår kompetens kring naturskötsel ska stärkas.

I samband med verksamhetsplanen söker nämnden både drifts- och investeringsmedel för projekt som stärker den biologiska mångfalden:

- Restaurering groddjursdammar
- Plantering av blommande träd
- Uppsättning av mulmholkar för vedlevande insekter
- Plantering av fruktträd
- Stärka eksambanden Magelungen – Drevviken
- Betesdjur
- Renovering och förnyelse av perenn- och buskplantering
- Förnyelse av två alléer i Sköndal för ökad biologisk mångfald

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen: Rent vatten och sanitet, Hållbara städer och samhällen, Hållbar konsumtion och produktion, Bekämpa klimatförändringarna samt Ekosystem och biologisk mångfald.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbäcklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Älstenskogen/Storskogen och Majroskogen	2023-01-01	2023-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: I Farsta ökar den biologiska mångfalden

Beskrivning

Ekosystem, avkoppling, rekreation, stadsnatur, biologisk mångfald, grön och blå infrastruktur, ekologisk mat, upphandlingar ska ställa krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning, skyfallsåtgärder, stadsodling, motverka värmeöar, resiliens mot extremväder, dagvattendammar, diken, våtmarker. Kolsänkor ska skyddas och främjas. Minimera hårdgjorda ytor. Ljusföroreningar, krontäckningsgrad

Förväntat resultat

- Andelen ekologiska livsmedel ökar
- I Farstas grönområden ökar antalet fruktträd, bärbuskar och blommande ängsmarker
- Fler Farstabor får möjlighet att odla i gemensamhetsodlingar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska öka den biologiska mångfalden genom att placera ut betande djur, troligtvis på Farstanäset.	2023-01-01	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Förvaltningens arbete utgår från stadens miljöprogram och stadens cykelplan. Vi bistår trafiknämnden i arbetet med att skapa fullvärdiga primära cykelstråk och anpassar stadsmiljöerna för att minska konfliktytor mellan gående och cyklister.

En ny inventering av parkvägarnas skick påbörjades 2022 och ska slutföras 2023. Med utgångspunkt från vår inventering gör förvaltningen en prioriteringsordning för insatser som ska gynna god framkomlighet för cyklister och fotgängare. Skötselnivån på parkvägar ska vara hög så att fler väljer gång eller cykling istället för bil för kortare sträckor.

Ett ständigt återkommande problem på parkvägar är långsgående sprickor. Problemet eskalerade sommaren 2018 som var mycket regnfattig. Under 2021 provade förvaltningen några metoder för marköverbyggnad på parkvägar för att motverka dessa problem. Vi kommer att genomföra ett försök i större skala på en parkväg i Hökarängen. På sträckan kommer det att utföras flera olika typer av marköverbyggnader i syfte att hitta metoder som leder till kostnadseffektiva åtgärder.

Hinder i stadsmiljön åtgärdas och tillgängligheten ska vara god för alla oavsett funktionsnedsättning. 2023 ska förvaltningen restaurera trappor inom ramen för nämndens stadsmiljöinvesteringsanslag.

För resor i tjänsten prioriteras fossilfria resor, gång, cykel, kollektivtrafik eller förvaltningens el-/biogasbilar. Eltjänstecyklar finns att tillgå i många av förvaltningens verksamheter. Om tjänstefordon behöver bytas ut under året ska bilen ersättas med en elbil förutsatt att laddplats kan ordnas.

Nämndmål: Transporter och resor sker hållbart och klimatsmart

Förväntat resultat

- Ökad framkomlighet för fotgängare och cyklister på våra parkvägar
- Minskade utsläpp från resor i tjänsten
- Öka stockholmarnas nöjdhet med snöröjning och sandning
- Ökad upplevd trafiksäkerhet för fotgängare och cyklister
- Miljökrav på arbetsfordon, transporter och leveranser ställs vid upphandling

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska slutföra inventeringen av parkvägarnas skick.	2023-01-01	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Utgångspunkten för förvaltningens arbete med detta mål är stadens miljöprogram, lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster (LÅP) och stadens kemikalieplan.

Förvaltningen samverkar med miljöförvaltningen och andra aktörer för att förbättra vattenstatusen i stadsdelsområdets vattenförekomster. Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling och till renare vatten genom att implementera nämndens nya skötselplan för Magelungens stränder. Vassklippning ska utföras i syfte att skapa bättre lekmiljöer för fisk och skapa rekreativa värden. En annan åtgärd som ska utföras är bortforsling av bryggor, båtvrak och annan bråte som ligger längs Magelungens strand. Åtgärderna utförs förutsatt att nämnden får sökta budgetjusteringsmedel.

Kemikalier rapporteras av förvaltningens enheter i stadens kemikaliesystem Chemsoft. Förekomsten av kemikalier som innehåller utfasnings- eller riskminskningsämnen ska minska i verksamheterna. Förskolorna ska fortsätta sitt arbete med en kemikaliesmart förskola.

Ett sätt att bidra till målet om giftfria miljöer är att välja att handla ekologiskt. Andelen ekologiska inköp måste öka för att nå upp till årsmålet 70 procent. Månatliga uppdateringar ska skickas till enheterna för att uppmärksamma frågan. Standardiserade inköpslistor med ekologiska basvaror kan användas för att styra inköpen för att öka den ekologiska andelen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År
 Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	88	88 %	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	70 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Farsta har en ren och giftfri miljö som främjar hälsa

Beskrivning

avgifta staden från gamla miljöskulder, men även stoppa nytillkomna gifter, Buller och höga ljudnivåer, gröna bullerväggar, Upphandlingskrav på livsmedel, fritt från antibiotika

Förväntat resultat

- Andelen godkända badvattenprover ska öka
- Förvaltningens anläggningsentreprenörer använder Byggsvarubedömningen (BVB) eller

jämförliga system

- Förekomsten av kemikalier som innehåller utfasnings- och riskminskningsämnen i våra verksamheter minskar
- Förskolorna säkerställer arbetet utifrån kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola
- Alla medarbetare och ledning inom förskola har genomgått kemikaliecentrums vägledning

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolan arbetar in återbruk och återvinning som en del av förskolans verksamhet	2023-01-01	2023-12-05
Förskolans medarbetare och ledning går igenom kemikaliecentrums vägledning	2023-01-01	2023-12-05
Stadsdelsförvaltningen ska säkerställa att medarbetare som arbetar med inköp av livsmedel kan hantera så kallade standardiserade inköpslistor för ekologiska basvaror.	2023-01-01	2023-12-05

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämndens mål, planerade aktiviteter och förväntade resultat bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla* genom att verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de ryms inom fastställd budgetram och invånarna får största möjliga nytta av stöd, omsorg och service. Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande genom att exempelvis samlokalisera verksamheter.

Förvaltningen ska implementera stadens kvalitetsprogram och verka för en hållbar och effektiv verksamhet genom att systematisera arbetet med IT och digitalisering, och säkra omhändertagande och drift av befintliga IT-stöd och -tjänster. Vi fortsätter också arbetet med att etablera processer och organisation för att öka förvaltningens innovationsförmåga.

Förvaltningen ska prioritera arbetet för att unga ska komma i sysselsättning samt utveckla insatser för att stödja människor i långtidsarbetslöshet. Det uppsökande och mobila arbetet ska utvecklas för att underlätta stöd och insatser till personer som är särskilt utsatta. Tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen ska vi ingå så kallat Jobbpartnerskap, där vi bland annat ska rekrytera personer bland våra medarbetare för att agera mentorer till adepter i behov av stöd in till arbetsmarknaden.

Det vräkningsförebyggande arbetet ska fortsätta utvecklas och barnfamiljers och äldres situation ska särskilt uppmärksammas. Arbetet med Nollvision för antalet äldre i hemlöshet fortsätter och äldreкураторerna arbetar förebyggande, uppsökande och vräkningsförebyggande. Vi bidrar med det lokala perspektivet i stadsutvecklingen, där vi ska sträva efter minskad segregation och blandad bebyggelse.

Förvaltningen ska fortsätta satsningen på ett aktivt medarbetarskap där medarbetare uppmuntras att bidra till innovation och utveckling i verksamheterna utifrån en tillitsbaserad styrning och intentionerna i kvalitetsprogrammet. Andelen timavlönade, visstidsanställda och ofrivilligt deltidsanställda ska fortsätta minska i verksamheterna. För att minska risken för

ohälsa, med sjukfrånvaro som följd, ska särskilt fokus läggas på det förebyggande arbetet och utvecklandet av friskfaktorer och hälsofrämjande insatser.

Förvaltningen ska säkerställa att medarbetare och ledning har god kunskap om att förebygga och hantera kriser och krig. Arbetet med civil beredskap och krigsorganisation kommer att påbörjas under 2023 för att sedan fortgå under följande år. Förvaltningen ska under verksamhetsåret inrätta krisberedskapsombud (KBO) inom samtliga sina verksamheter.

Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser. Förvaltningen ska erbjuda stöd i föräldraskapet som bidrar till ett jämställt föräldraskap, jämlikhet i hälsa och en trygg uppväxt för barn. Förvaltningen ska förebygga kriminalitet, identifiera och stödja personer i riskzon för kriminalitet samt verka för att fler barn, unga och vuxna lämnar kriminalitet. Vi ska också stödja unga brottsoffer genom metoden *Våga anmäla, våga vittna*. Förvaltningen ska utveckla arbetet med medborgardialoger och trygghetsinventeringar för att trygga de platser som Farstaborna upplever som otrivsamma. Förvaltningen ska ha löpande samverkan mellan olika funktioner inom stadsdelsförvaltningen, med polisen och med skolan.

Arbetet med platssamverkan fortsätter med bland annat insatser i den fysiska miljön och möjliggörande för sociala aktiviteter och kulturella inslag i Hökarängen, samt insatser i Farsta Strand för att bygga kollektiv förmåga, bidra till en starkare gemenskap och större tillit till kommun och blåljusmyndigheter.

Förvaltningen ska fortsätta arbeta för att stödja våldsutsatta vuxna och barn samt att få fler våldsutövare att ta emot insatser. Genom det kunskapsbaserade bedömningsinstrumentet *insatser och Risk-/Skyddsbedömningar för våldsutsatta barn (iRiSk)* säkras bedömningar om fortsatt risk för våld gällande barn som upplevt eller bevittnat våld.

Förvaltningens medborgarservice ska utvecklas till ett mer lättillgängligt medborgarkontor som är känt och används av Farstas invånare. Genom medborgardialoger och brukarinflytande ska förvaltningen ta vara på Farstabornas synpunkter, förslag och upplevelser. Under året ska förvaltningen genomföra dialog med barn om förnyelse av lekparken Fagerlid och kommer då att använda oss av metoden medborgarbudget..

Våra öppna mötesplatser för barn och unga ska ha särskilt fokus på grupper som inte i lika hög grad nås av andra fritidsverksamheter och särskilt uppmärksamma flickor, nyanlända, unga med funktionsnedsättningar och HBTQI-personer.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Förvaltningen bidrar till kommunfullmäktiges mål och de globala målen om jämställdhet och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030, genom att verksamheten drivs inom givna ekonomiska ramar och med långsiktigt hållbara finanser.

Ekonomi ska vara i balans med fokus på tilldelning av resurser för kärnverksamheterna. Verksamheterna ska vara kostnadseffektiva och anpassade till målgruppernas behov och efterfrågan utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Investeringar ska präglas av kostnadsmedvetenhet för att garantera god hushållning av resurser. Prioriteringar sker utifrån

de områden där behoven är störst med fokus på ett socialt och jämställt perspektiv. För att verksamheterna på lång sikt ska vara effektiva och ändamålsenliga behövs utveckling av kvalitet, arbetsverktyg och innovationsförmåga. Styrning och uppföljning ska ge professionerna handlingsutrymme och kontroller ska göras riskbaserat och strategiskt.

Stadsdelsnämnden har tilldelats en nettobudget för år 2023 om 1 879,8 mnkr för driftverksamhet och 14,5 mnkr för investeringar. I jämförelse med tilldelad budgetram för 2022 ökar driftsbudgeten med 75,3 mnkr.

Nämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de ryms inom fastställd budgetram och invånarna får största möjliga nytta av stöd, omsorg och service. Genom en hög prognossäkerhet och snabba åtgärder vid befarade underskott ska nämnden nå en budget i balans vid årets slut.

Under året kommer avläsningar och slutlig justering av budget att göras för de prestationsrelaterade verksamheterna förskola och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

De upphandlingar som förvaltningen gör ska vara korrekta och effektiva, och vi använder därför stadens plattform Kommers. Stadens inköpsportal underlättar för beställare att välja rätt produkter och tjänster från upphandlade leverantörer, vilket bidrar till hög avtalstrohet och att otillåtna direktupphandlingar undviks. Vi arbetar också aktivt med avtalsuppföljning för att motverka välfärdsbrott och för att säkra att upphandlade avtal följs.

Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande och ser löpande över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter och effektivisera lokalhållning. Vi samarbetar med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, till exempel kring relationsvåldscentrum, för att i högre utsträckning uppnå resurseffektiva samverkansvinster.

Förvaltningen ska påbörja utredningen att utföra parkskötseln i egen regi i samverkan med andra stadsdelsförvaltningar. Idag är parkskötsel upphandlat och utförs av en privat entreprenör.

Förvaltningens hantering av föreningsbidrag ska vara rättssäkert och förutsägbart. Vi välkomnar budgetuppdraget att upphandla och införa ett kommungemensamt digitalt system för handläggning av föreningsbidrag. (Mer om samverkan med föreningar under mål 1.5.)

Felaktiga utbetalningar ska minimeras och förebyggas genom att bland annat stärka arbetet med att motverka välfärdsbrott, och skapa förutsättningar för sökande att göra rätt från början,

Digitalisering och innovation

För att i enlighet med stadens kvalitetsprogram verka för en hållbar och effektiv verksamhet avser förvaltningen fortsätta systematisera arbetet med IT och digitalisering. Förvaltningen ska vidareutveckla organisation för att säkra omhändertagande och drift av befintliga IT-stöd och -tjänster, samt möjliggöra mottagande av kommande sådana.

För att få bredare och tydligare bild av medarbetares användning och upplevelse av digitala verktyg, samt identifiera behov av stöd och digital utveckling kommer en undersökning om

detta att genomföras under året. Tidigare genomförda undersökningar har gett en fingervisning om generellt läge och riktning, medan denna förväntas ge ett mer konkret resultat då den skickas ut till en bred grupp användare på individnivå.

Förvaltningen kommer att arbeta vidare med att etablera processer och organisation för att öka förvaltningens innovationsförmåga. Innovationsrådet har omvandlats till ett innovationsnätverk och planerar rikta sig ut mot avdelningarna för att verka för att uppmuntra nytänkande samt möjliggöra omhändertagande av sådana initiativ.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Nämndens verksamheter bedrivs hållbart och långsiktigt inom givna ekonomiska ramar.

Förväntat resultat

- Förvaltningen uppvisar en budget i balans.
- Prognossäkerheten är god.
- Avtalstroheten ökar
- Stadsdelsnämndens budgetföljsamhet uppgår till 100 procent efter resultatöverföringar.
- Stadsdelsnämndens prognossäkerhet avviker med max +/- 1 procent mellan tertialrapport 2 och bokslut
- Det socioekonomiska tilläggsbeloppet förstärker förskolans kompensatoriska uppdrag

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Digital läkemedelssigenering implementeras på vård- och omsorgsboenden	2023-01-01	2023-12-31
Etablera organisation för stadsdelens arbete med innovation	2023-01-01	2023-12-02
Etablera strukturer och organisation för förvaltning av IT-stöd och -tjänster.	2023-01-01	2023-12-02
Genomföra undersökning av medarbetares användning och upplevelse av digitala verktyg, samt identifiera behov av stöd och digital utveckling.	2023-01-01	2023-12-02
Nämndens verksamheter ska genomföra aktiviteter för implementering av Kvalitetsprogrammet	2023-01-01	2023-12-05
Uppföljning av den socioekonomiska resursfördelningen för att förstärka förskolans kompensatoriska uppdrag	2023-01-01	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen om ingen fattigdom, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen, samt fredliga och inkluderande samhällen

Genom individuellt utformade insatser ska klienter med ekonomiskt bistånd stöttas till att bli självförsörjande och undvika långvarigt behov av bistånd. Förvaltningen ska prioritera arbetet för att unga ska komma i sysselsättning samt utveckla insatser för att stödja människor i långtidsarbetslöshet. Det uppsökande och mobila arbetet ska utvecklas för att underlätta stöd och insatser till personer som är särskilt utsatta. Barns behov och situation ska särskilt uppmärksammas.

Nyanlända ska snabbt etableras och inkluderas i samhället och ges stöd för att bli självförsörjande. Inkluderingslots ska inom ramen för ett projekt med föräldralediga nyanlända arbeta för att bryta isolering, förbättra hälsan samt öka etablering och integration i samhället. Stadsdelsmammor ska bidra till att öka deltagande i insatser riktade till kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, särskilt utrikes födda kvinnor.

Förvaltningen ingår 2023 en överenskommelse med arbetsmarknadsförvaltningen om ett så kallat Jobbpartnerskap. Det innebär bland annat att vi ska rekrytera personer bland våra medarbetare, som ska agera mentorer till adepter i behov av stöd in till arbetsmarknaden. Det innebär också att vi ska öka tillämpningen av sysselsättningsfrämjande krav i relevanta upphandlingar samt hjälpa till att sprida konceptet med Integrationspakten till lokala företagare.

Fler feriearbeten för ungdomar mellan 16 och 19 år ska erbjudas under sommar-, höst- och jullov som ett första steg in på arbetsmarknaden.

Brukare vid vår dagliga verksamhet Höken ska i de fall där det är möjligt erbjudas extern praktikplats. Verksamheten ska motivera och skapa förutsättningar för att brukarna är väl förberedda för att utföra praktiktjänst och eller studier.

Näringslivspolitik för Stockholms stad

Stadsdelsförvaltnings näringslivsarbete utgår ifrån de tre av fyra fokusområden i Stockholms stads näringslivspolitik som berör stadsdelsnämnden. Vårt arbete ska bidra till ett attraktivt företagsklimat som både främjar de företag som redan finns i stadsdelsområdet och lockar hit nya företag. Ett attraktivt företagsklimat ska ge fler arbetstillfällen i vår del av storstaden – mer jobbtillfällen för Farstaborna på hemmaplan.

1. Stimulera tillväxt och företagsamhet. Förvaltningen ska ha regelbunden kontakt med stadsdelsområdets tre företagareföreningar och vi ska genomföra företagsbesök. Vi bistår också arbetsmarknadsnämnden med att ordna starta eget-träffar.
2. Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning. Kontakterna med staden ska vara smidiga, effektiva och professionella. Förvaltningen ska bidra till det genom att ge tydlig information, lotsa rätt inom staden och genom att vara lättillgängliga.

3. Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet. Förvaltningen ska bidra till en attraktiv och trygg närmiljö för företag i våra lokala centrum och i Farstas företagsområden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,4 %	2,7 %	Tertial
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,8 %	1,5 %	Tertial
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	61	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,3 %	1,0 %	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	615 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	25 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	50 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	615 st	11 000	Tertial

Nämndmål: Farstas invånare har jobb och kan försörja sig själva

Förväntat resultat

- Andel invånare i behov av ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel invånare med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar.
- Företagarna i Farsta har ökad nöjdhet i kontakt med förvaltningen
- Företagarna i Farsta har ökad nöjdhet med utemiljön i lokala centrum och företagsområden.
- Förvaltningen samarbetar med högskolor och universitet
- Ökat antal feriejobb.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Antal anställningar i Farsta	14 500		År
Antal Stockholmsmentor	20 st		År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Farsta är ett av fyra fokusområden i Stockholms översiktsplan, vilket innebär att stadens stadsutvecklingsprojekt och investeringar ska riktas hit. Mellan Fagersjö och Farsta finns också ett utpekad socialt samband som behöver stärkas. Förvaltningen ska bidra med det

lokala perspektivet i stadsutvecklingen och vi ska sträva efter minskad segregation och blandad bebyggelse, där avstånden mellan vardagens målpunkter håller gång- och cykelavstånd.

Under 2023 öppnas ett tillfälligt boende för flyktingar i Tallkrogen. Förvaltningen ska bidra i arbetet med att lotsa våra nya invånare rätt – till förskola, fritid, utbildning, varaktig försörjning samt till långsiktiga boendelösningar.

De stora nybyggnationsprojekt som planeras i Farsta, liksom lagändringen om att förvaltningen ska arbeta för att öka barns deltagande i förskolan, förutsätter en utbyggnad av förskoleplatser. Dialog med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret ligger till grund för planeringsarbetet. Ett ökat behov av förskoleplatser gäller företrädesvis Perstorp, centrala Farsta, Farsta strand, Larsboda och Fagersjö.

Utöver planering av nybyggnation kommer förvaltningen arbeta för att ersätta äldre förskolor med nya som är bättre anpassade till dagens miljökrav och läroplanens intentioner. Förvaltningen kommer att arbeta med de utmaningar som finns vid evakuering av verksamheter under nybyggnation, då det råder brist på lokaler och mark som kan användas för tillfälliga lokallösningar.

Det vräkningsförebyggande arbetet ska fortsätta utvecklas och barnfamiljers och äldres situation ska särskilt uppmärksammas. Barnfamiljer som hamnar i akut hemlöshet får tillgång till en långsiktig och trygg boendelösning. Invånarnas kännedom om budget- och skuldrådgivning ska öka för att minska risken för överskuldssättning i utsatta och särskilt behövande grupper. För att minska antalet akuta boendelösningar ska förvaltningen arbeta med att öka antal bostadskontrakt enligt bostad först för personer med psykisk ohälsa.

Arbetet med Nollvision för antalet äldre i hemlöshet fortsätter i samarbete med avdelningen för individ och familjeomsorg. Äldrekuratorerna arbetar förebyggande, uppsökande och vräkningsförebyggande i samarbete med hemtjänstenheter och den öppna seniorverksamheten.

Förvaltningen ska i samarbete med socialförvaltningen som är beställare av nya grupp- och servicebostäder aktivt arbeta för att få tillgång till fler bostäder för personer med funktionsnedsättningar. Förvaltningen upprättar boendeplaner för att på kort och lång sikt kunna tillgodose behovet av särskilt boende. Arbetet görs tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar i sydost. Dessa planer utgör sedan ett viktigt underlag för en samlad boendeplan för hela staden.

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen om ingen fattigdom, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen samt fredliga och inkluderande samhällen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	50 %	Tas fram av nämnd	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	20	Tas fram av nämnd	År
  Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: Behov av bostäder och lokaler möts genom hållbar stadsutveckling

Förväntat resultat

- Äldre får stöd från förvaltningen i att behålla sitt boende.
- Antalet förskoleplatser täcker behoven
- Inga barnfamiljer blir vräkta
- Nyanlända som har ett tillfälligt boende, exempelvis inom SHIS får i ett tidigt skede det stöd och den hjälp de behöver för att kunna ta sig vidare till en varaktig boendelösning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska implementera Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020 - 2025.	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram rutiner för planeringsprocessen renovering och nybyggnation av förskolor	2023-01-01	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

För att medarbetare i förvaltningens verksamheter ska kunna göra ett bra arbete ska trygga arbetsvillkor och en god arbetsmiljö erbjudas och säkerställas. I oktober 2022 började de nya bestämmelserna i Lagen om anställningsskydd att tillämpas. De förändrade bestämmelser som främst träffar verksamheterna inom förvaltningen är bestämmelsen om att heltid ska vara norm, den nya anställningsformen SÄVA samt de nya konverteringsreglerna vilket medför att det inte är möjligt att arbeta med timavlande behovsanställda på samma sätt. Inom förvaltningen var hållningen redan innan förändringarna i lagen att alla nyanställningar ska vara på heltid och att alla deltidsanställda ska erbjudas heltidsarbete i enlighet med heltidsresan. Det inledda arbetet med att förändra bemanningen utifrån lagstiftarens intentioner ska fortsätta under året och andelen timavlönade, visstidsanställda och ofrivilligt deltidsanställda ska ytterligare minska i verksamheterna. Arbetet ska följas upp årligen och redovisas förvaltningsövergripande. De verksamheter, som alltid behöver säkerställa en viss grundbemanning på plats och som nyttjat behovsanställda i hög omfattning, ska i sin kompetensförsörjningsplan utveckla nya metoder för att säkra bemanningen t ex genom en ökad grundbemanning, resursteam eller vikariepooler.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska stärkas under året genom att chefer och skyddsombud erbjuds stöd och utbildning i arbetsmiljöarbete. Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet ska utvecklas i en förvaltningsövergripande process, vilken ska följas upp årligen i samverkan med de fackliga organisationerna. För att minska risken för ohälsa, med sjukfrånvaro som följd, ska särskilt fokus läggas på det förebyggande arbetet och utvecklandet

av friskfaktorer och hälsofrämjande insatser. Handlingsplanen för *Förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndshandläggare* ska revideras under året. Förskolans *Handlingsplan för förbättrad arbetsituation för förskollärare och barnskötare* ska utvecklas från enhetsvisa planer till en gemensam övergripande plan där rutiner och arbetsätt ses över i dialog med berörda medarbetare. Därutöver kommer förvaltningen att genomföra en utbildningsinsats i syfte att förebygga hot och våld inom förvaltningens verksamheter.

För att säkerställa ett tillgängligt, närvarande och hållbart ledarskap inom förvaltningen ska en plan för en hållbar chefsstruktur tas fram där respektive verksamhet identifierar en målsättning för antalet direktrapporterande medarbetare per chef/rektor. Därutöver ska cheferna stärkas i sin chefsroll genom ytterligare satsningar på utbildning i ledarskap utifrån stadens chefsprofil och arbetsgivarfrågor.

Förvaltningen ska fortsätta satsningen på ett aktivt medarbetarskap där medarbetare uppmuntras att bidra till innovation och utveckling i verksamheterna utifrån intentionerna i kvalitetsprogrammet och en tillitsbaserad styrning. Stödmaterial för en utvecklad dialog mellan chef och medarbetare ska tas fram och samverkan med facken ska utvecklas.

För att säkerställa att verksamheterna har rätt kompetens vid rätt tillfälle, och att förvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en sund personalomsättning, ska den strategiska kompetensförsörjningen utvecklas. Arbetet följs upp årligen i förvaltningens kompetensförsörjningsplan. Vidare ska utbildningsbehoven inom äldreomsorgen identifieras utifrån de förändrade kompetenskraven inom äldreomsorgen och förvaltningen ska fortsätta arbetet med införandet av en enhetlig yrkestitulatur inom samtliga LSS-verksamheter.

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen om jämställdhet, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	80	83	År
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	10 %	Tas fram av nämnd	År
 Sjukfrånvaro	7,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,7 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Medarbetarna i Farsta har goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Förväntat resultat

- AMI ökar
- Chefståtheten ökar
- Andelen tillsvidareanställda på heltid ökar
- Kunskapen om friskfaktorer i respektive verksamhet ökar
- Medarbetare upplever att chef och medarbetare har en regelbunden dialog om arbetsituationen
- Medarbetare upplever att chef uppmuntrar och stödjer initiativ och nytänkande

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska utveckla vikariepooler på förskolenhetsnivå	2023-01-10	2023-12-31
Genomföra digitala utbildningsinsatser för att förebygga hot och våld.	2023-01-01	2023-12-31
Genomföra och följa upp utbildning i aktivt medarbetarskap	2023-01-01	2023-12-31
Handlingsplan för förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndshandläggare ska revideras.	2023-01-01	2023-12-31
Identifiering av utbildningsbehov kopplat till förändrade kompetenskrav inom äldreomsorgen	2023-01-01	2023-12-31
Intensifiera arbetet med att minska andelen timavlönade, visstidsanställda och deltidsanställda inom förvaltningen.	2023-01-01	2023-12-31
Stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet genom stöd och utbildning samt utveckling av friskfaktorer.	2023-01-01	2023-12-31
Stärka medarbetardialogen och utveckla samverkan.	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram en plan för en hållbar chefsstruktur och fortsatt satsning på ledarskap utifrån stadens chefsprofil.	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla den strategiska kompetensförsörjningen inom förvaltningen.	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla Förskolans Handlingsplan för förbättrad arbetsituation för förskollärare och barnskötare.	2023-01-10	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Förvaltningen ska säkerställa att medarbetare och ledning har god kunskap om att förebygga och hantera kriser och krig. Vårt arbete med risk- och säkerhetsanalys (RSA) utgår från *Stadens handbok för risk- och sårbarhetsanalyser* och genomförs i ett antal steg för att identifiera hot, risker och sårbarheter samt vidta åtgärder för att motverka dessa. Under innevarande år har steg 1-4 av RSA arbetet genomförts och kritisk verksamhet och risker inom dessa har identifierats. Vi fortsätter under 2023 med att genomföra steg 5-6, vilket innebär implementering genom att förbättra och uppdatera kontinuitetsplaner och öva dessa utifrån ett eller flera tilltänkta scenarion. Förvaltningen ska också arbeta med uppföljning för vidare riskbedömning för att förbättra krisberedskapen inom förvaltningens samtliga verksamheter, med betoning på de samhällskritiska.

Arbetet med civil beredskap och krigsorganisation kommer att påbörjas under 2023 för att

sedan fortgå under följande år. Utöver det kommer förvaltningen att förbättra det systematiska brandskyddsarbetet.

Förvaltningen kommer att ta fram och implementera en lokal anvisning för informationssäkerhet. Arbetet ska fortsätta med att klassa förvaltningens informationstillgångar. Förvaltningen kommer ta fram rutiner för incidenthantering och behörighetshantering, men även säkerställa att informationssäkerhet kommer in i ett tidigt skede vid upphandling av varor och tjänster.

Förvaltningen ska under verksamhetsåret inrätta krisberedskapsombud (KBO) inom samtliga sina verksamheter. Ombuden ska tillsammans med ansvarig chef dels bedriva omvärldsbevakning och öka riskmedvetenheten inom den egna verksamheten, dels säkerställa att samtliga medarbetare har adekvat kunskap, så att de vid behov kan agera i enlighet med upprättad kontinuitetsplan.

Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att etablera en arkivorganisation.

Genom arbetet inom detta målområde bidrar förvaltningen till de globala målen om hållbar industri, innovationer och infrastruktur, hållbara städer och samhällen samt hållbar konsumtion och produktion.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	50 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförs	80 %	80 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31
 Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
 Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
 Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31
 Socialnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: Nämnden har hög beredskap och stark rådighet

Förväntat resultat

- Alla väsentliga verksamhetsprocesser har kontinuitetsplaner enligt standardmall
- Krisövningar har genomförts
- Riktlinjen för informationssäkerhetsarbete har implementerats.
- Trygghetspunkter har etablerats

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel medarbetare som genomfört grundläggande utbildning i dataskydd	90 %		År
 Andel medarbetare som genomfört grundläggande utbildning i informationssäkerhet	90		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska fortsätta etableringen av arkivorganisation	2023-01-01	2023-12-05
Förvaltningen ska ta fram en lokal anvisning för informationssäkerhetsarbetet i nämndens verksamheter	2023-01-01	2023-12-02
Inventera behov av kompetens och kunskaper i krishantering	2023-01-01	2023-12-05
Utveckling av kontinuitetsplaner för oväntade händelser	2023-01-01	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Genom arbetet under dessa mål bidrar förvaltningen till de globala målen om jämställdhet, minskad ojämlikhet samt fredliga och inkluderande samhällen.

Farstas invånare är trygga i stadsdelsområdet

Farsta stadsdelsförvaltning ska ha trygghetsarbete som tar avstamp i stadens övergripande trygghetsprogram. Trygghet är en central fråga för att säkerställa kvinnors och mäns, flickors och pojkars välmående. Otrygghet skapar begränsningar i människors vardag.

Förvaltningen ska prioritera det förebyggande trygghetsarbetet framför akuta åtgärder. Trygghetsfrågorna ska behandlas utifrån en långsiktig och strukturerad organisation och utgå ifrån ett kunskapsdrivet förhållningssätt samt en aktuell lägesbild. Arbetet ska fokuseras till de områden och platser som är i störst behov av insatser. Arbetet ska innefatta såväl sociala förebyggande insatser och situationella åtgärder i stadsmiljön. Förvaltningen har flera funktioner som håller ihop arbetet med trygghet, bland annat en trygghetssamordnare och en preventionssamordnare.

Social prevention

Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser. Det handlar bland annat om att erbjuda stöd i föräldraskapet. Föräldraskapsstödet ska bidra till ett jämställt föräldraskap och jämlikhet i hälsa. Barn ska ges en trygg uppväxt med bra relationer till sina föräldrar. Därför ska förvaltningen utbilda fler gruppledare och arbeta med att sprida information om föräldraskapsstöd så att vi kan erbjuda fler föräldrar stöd under barnets uppväxt. Vårdnadshavare och familjen är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att förhindra att barn senare i livet utvecklar ett normbrytande beteende som i förlängningen påverkar tryggheten. Flera av stadens föräldraskapsstödsprogram benämns i Stockholms stads strategi mot kriminalitet.

Förvaltningen ska förebygga kriminalitet, identifiera och stödja personer i riskzon för kriminalitet samt verka för att fler barn, unga och vuxna lämnar kriminalitet. Vi ska också stödja unga brottsoffer genom metoden *Våga anmäla, våga vittna*. 2023 ska vi revidera vår lokala handlingsplan som utgår från Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet. Förvaltningen ska tillsammans med kriminalvården och polis delta i arbetet med förstärkt samverkan gällande dödligt skjutvapenvåld (*Trefas*) och skapa goda förutsättningar för gemensam planering utifrån olika myndighetsuppdrag.

Förvaltningen ska ha ett långsiktigt preventivt arbete för att minska den skadliga användningen av alkohol och tobak samt helt motarbeta drogmissbruk. Förutom att bruket av är skadligt för individen, finns mycket kriminalitet kopplat till droghandeln.

Särskilt viktigt i det förebyggande arbetet är en nära samverkan mellan förvaltningen och olika aktörer, bland annat utbildningsförvaltningen. Genom en nära samverkan med skolorna så skickas kunskapsbaserad information och handfasta tips till vårdnadshavare genom Skolplattformen. Förvaltningsledningen ska fortsatt vara styrgrupp för prevention i syfte att behålla fokus på frågan i hela förvaltningen.

Situationell prevention

Förvaltningen ska arbeta långsiktigt och förebyggande med situationell prevention, men också snabbt hantera inkomna synpunkter och klagomål på platser som anses otrygga. Det kan handla om klottersanering, ta bort skymmande buskage eller bättre belysning i parkmiljö. Vårt löpande arbete med parkskötsel ska också bidra till ökad trygghet och när vi planerar upprustning och förnyelse i park- och grönområden ska vi ha ett trygghetsperspektiv.

Förvaltningen ska utveckla arbetet med medborgardialoger och trygghetsinventeringar för att trygga de platser som Farstaborna upplever som otrivsamma. I samband med denna verksamhetsplan är vi medsökande i en ansökan om trygghetsinvesteringsmedel för ett projekt som lämnas in av trafiknämnden. Ansökan rör en upprustning av David Helldéns Torg samt gångvägen mot Hökarängens tunnelbanestation. Med underlag i det som framkommer i synpunktsportalen, dialoger med boende och verksamma samt egna observationer ska förvaltningen förbereda fler ansökningar om trygghetsmedel under året.

En viktig del av det lokala förebyggande arbetet är förvaltningens trygghetsvårdar som kompletterar fältassistenter, ordningsvakter och polis. De är stadsdelens ögon och öron på

platser och tider där vi har få andra resurser. Trygghetsvårdarna ska knyta kontakter med boende och verksamma, felanmäla brister i stadsmiljön och länka ihop unga i riskzon med socialtjänsten. Förvaltningen ska i dialog med nattvandrarerna i Farsta ta fram en modell för hur föreningslivet kan engagera sig i nattvandring.

Lokal samverkansöverenskommelse med polisen, och annan samverkan inom arbetet med trygghet

Inom det förebyggande trygghetsarbetet och brottsförebyggande arbetet är samverkan central. Stadsdelsnämnderna utgör grundstommen i den lokala samverkan. Förvaltningen ska ha löpande samverkan mellan olika funktioner inom stadsdelsförvaltningen, med polisen och med skolan. Därtill ska vi upprätthålla flera forum och nivåer av samverkan:

- Övergripande finns den lokala samverkansöverenskommelsen mellan Farsta stadsdelsnämnd, utbildningsnämnden och Farsta lokalpolisområde. Den lokala lägesbilden och tillhörande orsaksanalyser som ligger till grund för utvalda åtgärder revideras i samband med verksamhetsplanen. Se bilaga.
- Farstas lokala brottsförebyggande råd (Brå) ska samverka kring ökad trygghet och minskad brottslighet. I Brå samverkar stadsdelsförvaltningen, polisen, fastighetsbolag, brandförsvaret, Svenska kyrkan och flera fackförvaltningar.
- Förvaltningen ska aktivt delta i regionens brottsförebyggande nätverk. Länsstyrelsen är sammankallande till mötena som sker cirka fyra gånger per år.
- Farsta Trygghetsforum ska ske en gång i månaden. I detta forum träffas en lång rad aktörer från kommunen, näringslivet samt civilsamhället. Forumets syfte är att analysera aktuella avvikelser och fördela resurser och åtgärder.
- Helgutsättningar ska ske varje fredag och samla de aktörer som ska arbeta den helgen. Aktörerna delar lägesbild med varandra och koordinerar sina resurser utifrån var de behövs.

Platssamverkan i Farsta stadsdelsområde

Inom Farsta stadsdelsområde kommer platssamverkan att ske med fokus på två platser. Den primära platsen är Hökarängen och där handlar det i huvudsak om att genomföra åtgärder eftersom lägesbilsarbetet är klart. Utöver insatser i den fysiska miljön, bland annat med en ansökan om trygghetsinvesteringsmedel för att rusta upp torget så kommer förvaltningen fortsätta möjliggöra för sociala aktiviteter och kulturella inslag som bidrar till att öka flödet av människor till torget och gågatan.

Den andra platsen där förvaltningen kommer att arbeta i en förenklad platssamverkansform är Farsta strand. Här kommer fokus framförallt ligga på att bygga kollektiv förmåga och bidra till en starkare gemenskap mellan boende samt större tillit till kommun och blåljusmyndigheter.

Lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Förvaltningens handlingsplan mot våldsbejakande extremism (VBE) har uppdaterats och beslut om ny VBE-plan fattas i samband med denna verksamhetsplan. Under året ska förvaltningen jobba med att genomföra aktiviteter och åtgärder så att arbetet mot VBE

fortsätter att utvecklas. Förekomsten av VBE inom stadsdelsområdet bedöms vara liten. Det vi möter är skadegörelse i form av klotter med VBE-relaterat budskap.

Trygghet inom våra verksamheter

Att uppleva full delaktighet i samhället bygger på att man även känner sig trygg och säker utanför sitt boende. Personer med olika funktionsnedsättningar är en extra utsatt grupp när de är ute och rör sig i samhället, med anledning av detta är det viktigt att förvaltningen kan erbjuda fungerande ledsagarservice med kompetenta och pålitliga ledsagare. Förvaltningen kommer att bedriva ett fortsatt utvecklingsarbete för att rekrytera rätt ledsagare till rätt personer utifrån stadens riktlinjer.

Farstas invånare lever i relationer fria från våld

Förvaltningen ska fortsätta arbeta enligt *Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025* för att stödja våldsutsatta vuxna och barn samt att få fler våldsutövare att ta emot insatser. Genom det kunskapsbaserade bedömningsinstrumentet *insatser och Risk-/Skyddsbedömningar för våldsutsatta barn (iRiSk)* säkras bedömningar om fortsatt risk för våld gällande barn som upplevt eller bevittnat våld. Detta sker i samarbete med forskare från Marie Cederschiölds högskola. Kompetens för att förebygga, uppmärksamma och motverka utsatthet för hot och våld av närstående ska säkerställas genom fortsatta utbildningsinsatser och uppdaterade rutiner och styr- och stöddokument.

Förvaltningen ska säkerställa att alla medarbetare inom äldreomsorgen har kännedom om våldets former och mekanismer, och vet hur de ska agera vid misstanke om våld i nära relationer.

Förvaltningen ska stärka barnrättsperspektivet enligt lagen om FN:s barnkonvention och enlighet med målen i Agenda 2030. Samverkan mellan socialtjänst och förskola ska utvecklas för att främja och förebygga för barn i riskzon. Det strategiska och långsiktiga arbetet ska bidra till att tidigt identifiera behov av insatser och bidra en god utbildning, hälsa och hållbar framtid för barnen. Avdelning förskolas representant i det förvaltningsövergripande barnrättsnätverket kommer ökas med barnombud på varje enhet för att säkerställa en god utveckling utifrån barnkonventionens intentioner.

Förvaltningen ska påbörja införandet av metoden *Fritid fri från våld* som är ett våldsförebyggande arbetssätt på fritidsgårdar som utvecklats av länsstyrelsen tillsammans med Hägersten-Liljeholmen.

Förvaltningen har också ett ansvar för att förebygga och motverka våld och kränkningar i de verksamheter som riktar sig till personer med funktionsnedsättningar. Förvaltningen arbetar med att säkerställa kompetenser för att förebygga, uppmärksamma och motverka målgruppens utsatthet för våld av närstående och ge anpassat stöd och skydd till de som är i behov av det. Detta kommer att ske genom fortsatta utbildningsinsatser och genom att säkerställa att rutiner inklusive styr- och stöddokument hålls aktualiserade och efterlevs. I linje med detta ska Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, fortsätta att implementeras inom samtliga verksamheter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	75 %	79 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	80 %	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: Farstas invånare lever i relationer fria från våld

Förväntat resultat

- Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som tar emot insatser ökar.
- Ökad andel våldsutsatta fullföljer insatsen
- Samtliga medarbetare och rektorer har kompetens i att identifiera och arbeta med våldsutsatta barn
- Samtliga medarbetare och vårdnadshavare i förskolan är förtrodda med rutiner och tillvägagångssätt vid upprättande av en orosanmälan
- Medarbetare vet hur de ska agera vid misstanke om våld i nära relation.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel våldsutsatta där målet med insats från RVC uppnåtts	70 %		År
Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som har kontakt med RVC.	70		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska implementera Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025.	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställa att kompetens finns för att upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och barn som lever med våld i nära relationer.	2023-01-01	2023-12-05

Nämndmål: Farstas invånare är trygga i stadsdelsområdet

Förväntat resultat

- Farstabornas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden ökar
- Fler föräldrar ska delta i föräldraskapsstödsprogram
- Antal som anger att de upplever otrygghet inom sitt bostadsområde minskar (Trygghetsmätningen och medborgarundersökning).

- Fler unga ska uppge att de känner sig trygga sent på kvällen inom sitt bostadsområde (Stockholmsenkäten)

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Preventionsindex	79		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska delta i arbetet med förstärkt samverkan gällande dödligt skjutvapenvåld (Trefas).	2023-01-01	2023-12-05
Stadsdelsförvaltningen ska samordna platssamverkan i Hökarängen och Farsta strand.	2023-01-10	2023-12-05
Stadsdelsnämnden ska, inom ramen för regionens hembesöksprogram, bistå med föräldrarådgivning till alla förstagångsföräldrar i Fagersjö, Hökarängen och Farsta strand	2023-01-11	2023-12-05

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Agenda 2030

Arbetet för att bidra till att de globala målen ska nås till 2030 sker integrerat i förvaltningens ordinarie verksamheter och det planerade arbetet redovisas under respektive verksamhetsområdesmål. Samverkan för att nå de globala målen sker såväl internt mellan förvaltningens avdelningar som externt med näringsliv, civilsamhälle, regionen, polis samt med andra förvaltningar och bolag inom staden.

Förvaltningen ska ytterligare studera lägesbilden inom stadsdelsområdet i relation till de globala målen inom Agenda 2030. Ett viktigt verktyg är vår Stadsdelsfakta som fokuserar på ett antal socioekonomiska indikatorer. Stadsdelsfakta visar på segregation mellan olika stadsdelar samt stora skillnader mellan kvinnor och män. Beträffande mål 1 *Ingen fattigdom* och mål 2 *Ingen hunger* kan vi se på så kallad relativ fattigdom, som jämför barnfamiljers inkomst med en median för staden. Här sticker Fagersjö ut – 38 procent av barnfamiljerna stämmer överens med definitionen för relativ fattigdom. Beträffande mål 3 *Hälsa och välbefinnande* kan vi notera stora skillnader mellan män och kvinnor, där kvinnor uppvisar sämre ohälsotal i alla stadsdelar. Lägst ohälsotal finns i Farsta strand. Beträffande mål 4 *God utbildning* för alla ser vi skillnader mellan män och kvinnor. Kvinnor i alla stadsdelar har högre utbildningsnivå än män. Högst utbildningsnivå finns i Tallkrogen och Svedmyra. Beträffande mål 11 *Hållbara städer och samhällen* ser vi stora skillnader mellan andelen upplåtelseformer i olika delar av Farsta. En ojämn fördelning av bostadsutbud och upplåtelseformer bidrar till segregation.

Andel hushåll med barn 0-19 år som har lägre än 60 % disponibel medianinkomst i relation till medianinkomsten för hushåll med barn 0-19 år i staden som helhet.

I samarbete med andra förvaltningar och i dialog med de boende ska vi påbörja uppdateringen de lokala åtgärdsprogrammen i Hökarängen och Fagersjö

Genom medborgardialoger och brukarinflytande ska förvaltningen ta vara på Farstabornas synpunkter, förslag och upplevelser. Det ger oss värdefull information till våra verksamheter och bättre beslutsunderlag. Det ökar också Farstabornas tillit till oss. Under året ska förvaltningen genomföra dialog med barn om förnyelse av lekparken Fagerlid och kommer då att använda oss av metoden medborgarbudget..

Våra öppna mötesplatser för barn och unga ska ha särskilt fokus på grupper som inte i lika hög grad nås av andra fritidsverksamheter och särskilt uppmärksamma flickor, nyanlända, unga med funktionsnedsättningar och HBTQI-personer. Förvaltningens HBTQI-häng för ungdomar mellan 11-18 år ska fortsätta att utvecklas och ungdomar som av fältassistenterna uppmärksammas ha behov av stöd, lotsas vidare till rätt instans.

Förvaltningens medborgarservice ska utvecklas till ett mer lättillgängligt medborgarkontor som är känt och används av Farstas invånare. Fritidsbiblioteket i Fagersjö ska utökas till flera stadsdelar.

Mänskliga rättigheter

Jämställdhet

Arbete med jämställdhetsintegrering fortgår inom socialtjänstens verksamheter. Jämställdhetsambassadörer på enheterna för barn och unga ökar och medvetandegör medarbetares kunskap om jämställdhet.

Utredningar, insatser och bemötande analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Verksamheterna har i uppdrag att genomföra analyser och inventeringar för att förebygga och motverka att brukare behandlas olika på grund av kön.

Inom förskolan har alla verksamheter genomgått utbildning för normmedvetet arbete som ska bidra till ett medvetet arbete kring jämställdhet. Förskolorna ska vara inkluderande och barns ska göras delaktiga i sitt eget lärande.

Äldreomsorgens arbete ska utgå ifrån och genomsyras av Stockholms stads värdegrund för äldreomsorgen. Inom äldreomsorgen finns ett personcentrerat arbetssätt som utgår från den enskilda individens behov, förutsättningar, förmågor och önskemål. Äldreomsorgens verksamheter arbetar för att identifiera eventuella skillnader i bemötande och omsorgen av kvinnor och män. Vid aktiviteter och evenemang är det viktigt att de äldre görs delaktiga och hörsammas för att utbudet ska möta efterfrågan. Inom äldreomsorgen är majoriteten kvinnor. Detta medför att majoritetsprinciper inte alltid är tillämpliga då män som grupp riskerar att inte hörsammas.

Barns rättigheter

Barns rättigheter ska genomsyra alla verksamheter och förvaltningen arbetar enligt ”Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022. Barnrättssamordnaren stödjer och samordnar implementerings- och utvecklingsarbetet gällande barnrätt tillsammans med barnombud på varje avdelning. För att leva upp till barnkonventionen ska en prövning av barnets bästa, en barnkonsekvensanalys, göras inför varje åtgärd som berör barn, direkt eller indirekt. Målet med barnkonsekvensanalyser är att försäkra sig om att barns rättigheter tas i beaktning i beslutsfattande. Kompetensutveckling gällande barnrätt ska erbjudas under året. Barnrättssamordnaren arbetar med att ta fram implementeringsplan för ”Stödmaterial för

barnrättsperspektiv inom socialtjänsten” och för arbetet med barnrättsperspektiv både förvaltningsövergripande och lokalt.

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Förvaltningens öppna mötesplatser för barn och unga och våra många sommarlovsaktiviteter ska bidra till den rätten.

Barn har rätt till att uttrycka sin mening och höras i frågor som rör barnet. Inom förvaltningens öppna mötesplatser för barn och unga ska barns åsikter tas tillvara. Barn och unga ska få komma med önskemål om aktiviteter och vara med och planera. Genom att ta emot ferieungdomar ska förvaltningen ge flickor och pojkar ansvar och utrymme för inflytande. Även inom förvaltningens arbete med stadsmiljö ska barn få uttrycka sin mening. Förvaltningen ska arbeta för att fler barn deltar i medborgardialoger kring utformningen av till exempel lekparken och utemiljöer.

Enligt barnkonventionen har barnets föräldrar eller vårdnadshavare ett särskilt stort ansvar för barnets uppfostran och utveckling samt trygghet. Förvaltningens föräldraskapsstöd ska hjälpa föräldrar att axla sitt ansvar.

Förvaltningen samverkar i Barn i behov av särskilt stöd (BUS) med regionen och utbildningsförvaltningen för att alla barn och unga ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina individuella förutsättningar

Genom nämndens delaktighet i Ifous-programmet för hållbar utveckling har verksamheten påbörjat en positiv verksamhetsutveckling kring inkludering och jämställdhet i förskolan. Förskolorna har identifierat ett behov av att arbeta med en social – kulturell dimension av hållbarhet för att skapa en utbildning där inkludering och jämställdhet råder.

Demokratiuppdraget och barns handlingskraft i förskolan är en viktig del i detta arbete. Genom identifierade behov har ett gemensamt tema skapats i förskolorna - "Barns röster i ett hållbart Farsta". Temaarbetet och barnrättsperspektivet stärks i verksamheterna och bidrar till ett normmedvetet arbete där mänskliga rättigheter, stärkt jämställdhet mellan flickor, pojkar, barns rättigheter och minoriteters rättigheter utvecklas.

Nationella minoriteter

Romska brobyggare är ett projekt som ska leda till att fler individer och familjer från den romska gruppen tar del av välfärdssystemets tjänster. Romer som är i kontakt med socialtjänsten motiveras till att ta emot insatser, få samhällsinformation, stärka delaktighet på arbetsmarknaden och öka andel besök på öppna förskolan så att fler romska barn på sikt skrivs in i förskoleverksamhet.

Arbetet för att stärka nationella minoriteter genom praktisk handling fortsätter. Bland annat genom de välbesökta aktiviteterna allsång och karaoke på finska under året. Även samarbetet med stadsdelsförvaltningarna inom region östra söderort och stadsdelsområdets bibliotek fortsätter. Förvaltningens kontaktperson för nationella minoriteter kommer under året bland annat att säkerställa att information om nationella minoriteter finns tillgänglig i förvaltningens reception och andra relevanta platser.

Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar och stadsdelar utifrån det uppdrag som framgår av stadens riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter. I förskolans

uppdrag gällande nationella minoriteter som såväl för alla barn i förskolan handlar om att stödja barnens språkliga och kulturella utveckling. Inom förskolans uppdrag ingår att skapa förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald. Förskolan ska bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Nämndens verksamheter är jämställda och inkluderande

Förväntat resultat

- Farstaborers kunskap och idéer tas tillvara i högre grad
- Barnrättsarbetet och barnkonventionen är ett pågående arbete på samtliga förskolor
- Kunskaper om nationella minoriteter har ökat
- I förvaltningens stadsutvecklingsprojekt tas i högre grad hänsyn till stadsdelarnas olika behov
- Förvaltningen ökar sin kunskap om olika stadsdelars förutsättningar och behov

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens medborgarservice ska utvecklas till ett mer lättillgängligt medborgarkontor	2023-01-11	2023-12-05
Införa barnrättsombud på varje förskolenhet	2023-01-01	2023-12-05
Stadsdelsförvaltningen ska uppmärksamma barns rättigheter och inflytande genom kunskapshöjande insatser.	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla arbetet med finsk språkstödjare	2023-01-01	2023-12-05

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige tilldelar stadsdelsnämnderna en budget per verksamhetsområde enligt beslutat system för resursfördelning. Driftbudgeten fördelas till stadsdelsnämnden med hjälp av olika fördelningsnycklar. Det innebär att nämnden får resurser i relation till förväntat behov och inte utifrån faktiska kostnader.

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för år 2023 om 1 879,8 miljoner kronor för driftverksamhet och 14,5 miljoner kronor för investeringar. I jämförelse med tilldelad budgetram för 2022 ökar driftbudgeten med 75,3 miljoner kronor.

I driftbudget tilldelas inga medel för att finansiera nämnd- och förvaltningsadministration. För att avsätta denna budget har ett administrativt avdrag gjorts från varje verksamhetsområdes nettobudget på liknande sätt som föregående år.

För att förebygga osäkerheter kopplade till kostnadsutveckling inom nämndens olika verksamhetsområden samt påverkan av konjunktur under året avsätts en buffert om totalt 8,0

miljoner kronor inom äldreomsorgens och förskolans budgetram.

Under året kommer avläsningar och slutlig justering av budget att göras för de prestationsrelaterade verksamheterna förskola och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Nedan följer förvaltningens förslag till budgetfördelning för 2023.

Driftbudget	Kostnader VP 2023	Intäkter VP 2023	Netto VP 2023	Netto VP 2022	Beräknad slutgiltig budget 2022	Prognos 2022 (november)
Nämnd- och förvaltningsadministration	85,4	0,0	85,4	76,1	80,9	80,9
Individ- och familjeomsorg	241,7	-28,8	212,9	206,6	209,9	207,6
varav barn o ungdom	125,9	-10,5	115,4	116,7	116,7	118,2
varav vuxna	43,1	-1,9	41,2	36,7	36,7	29,2
varav nyanlända	6,4	-6,4	0,0	0,0	53,2	56,9
varav socialpsykiatri	66,3	-10,0	56,3	53,2	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	28,5	0,0	28,5	28,1	32,6	21,5
varav avskrivningar och internränta	11,8	0,0	11,8	11,1	11,1	11,1
Förskoleverksamhet	413,8	-34,0	379,8	354,3	351,4	344,8
Äldreomsorg	780,4	-120,6	659,8	638,0	638,0	638,0
Stöd och service, funktionsnedsättning	381,0	-18,9	362,1	339,6	374,4	375,4
Barn, kultur och fritid	37,7	-3,0	34,7	32,8	34,2	34,2
Arbetsmarknadsåtgärder	22,0	-5,0	17,0	14,8	14,8	14,0
Ekonomiskt bistånd	102,6	-3,0	99,6	109,2	109,2	103,2
varav handläggare	19,6	0,0	19,6	23,6	23,6	23,6
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	5,0	5,9	5,9
Total drift	2 093,1	-213,3	1 879,8	1 804,5	1 851,3	1 836,6
varav omslutningsförändring	153,7	-153,7				
varav budgetjustering						

Nämnd och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 85,4 miljoner kronor.

Kommunfullmäktige tilldelar ingen budget för nämnd- och förvaltningsadministration. För att avsätta denna budget har ett administrativt avdrag gjorts från varje verksamhetsområdes nettobudget.

I nämnd- och förvaltningsadministration ingår förvaltningsgemensamma kostnader. De större kostnaderna är IT-kostnader för centrala system, lokalkostnader förvaltningshus, övergripande

personalomkostnader såsom friskvård, facklig tid, personalkostnader stödfunktioner.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 212,9 miljoner kronor.

Jämfört med 2022 ökar budget med 6,3 miljoner kronor.

Barn och ungdom

Budgeten för barn och ungdomsinsatser, förebyggande och utredning uppgår sammanlagt till 115,4 miljoner kronor vilket är en minskning totalt med 1,3 miljoner kronor jämfört med 2022. Inom budgeten finansieras också förvaltningens egen öppenvård.

Vuxen

Budgeten för vuxeninsatser uppgår till netto 41,2 miljoner kronor, vilket är en ökning om 4,5 miljoner kronor jämfört med 2022. Budgeten skall finansiera kostnader för såväl institutionsplaceringar, kontaktpersoner, särskilda boende och olika öppenvårdsinsatser för vuxna med beroende.

Socialpsykiatri

Budgeten för socialpsykiatri uppgår till netto 56,3 miljoner kronor, vilket är en ökning om 3,1 miljoner kronor jämfört med 2022. Anslaget ska finansiera individuella insatser inom området som bostad med särskild service, stödboende, familjehem och HVB samt boendestöd, rehabilitering, sysselsättning och arbetsträning. Anslaget inkluderar också ersättning för ökat personalomkostnadspålägg. Ersättning till utförare för insatser bostad med särskild service, stödboende, boendestöd och sysselsättning ökar med cirka 0,9 procent. Detta påverkar utförarnas förutsättningar att hålla en budget i balans.

Inom budgeten finansieras också förvaltningens egen öppna verksamhet, EMMA träfflokal.

Nyanlända

Verksamheten finansieras av intäkter som ges av flera statsbidrag, framförallt i form av generalschablon från Migrationsverket. Motsvarande kostnader finns inom ett flertal socialtjänstområden.

Utbetalning av generalschablon har minskat kraftigt sedan 2020 och prognos för 2023 visar en fortsatt minskning vilket innebär stort intäktsbortfall.

Utbetalning av dygnschabloner för de som är under och över 18 år har också minskat kraftigt. Detta beror på minskning av antal ensamkommande barn och ungdomar.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 28,5 miljoner kronor.

Budgeten för stadsmiljöverksamhet uppgår till 28,5 miljoner kronor vilket är en ökning på 0,4 miljoner kronor jämfört med 2022. Budgeten ska finansiera kostnader för skötsel, underhåll och renhållning av parker, parkvägar och naturområden.

Av budgeten är 11,8 miljoner kronor avsatta för kapitalkostnader, 11,2 miljoner kronor

avseende avskrivningar och 0,6 miljoner kronor avseende internränta.

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 379,8 miljoner kronor.

Budgeten baseras på antalet inskrivna barn vid avläsningen som gjordes i mars 2022, då 2 417 barn var inskrivna i Farstas kommunala förskolor, varav 927 i åldern 1-3 år och 1490 i åldern 4-5 år. Budgeten justeras vid årets slut utifrån faktiskt antal barn. För att förebygga osäkerheter kopplade till kostnadsutveckling inom nämndens olika verksamhetsområden samt påverkan av konjunktur under året avsätts en buffert om totalt 4,0 miljoner kronor övergripande i budget förskola.

Förskoleschablonen har höjts med 5,9 procent jämfört med 2022. Pengen till förskoleenheterna motsvarar 80 procent av schablonen. Förskolepengen ska täcka alla kostnader utom lokalkostnader samt förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration.

Medel för barn i behov av särskilt stöd, språkstöd och stöd baserat på socioekonomiska faktorer fördelas till förskolorna av stödenheten. Medlen fördelas genom individuella bedömningar, befolkningsstatistik och antal inskrivna barn.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 659,8 miljoner kronor.

Nämndens budget för äldreomsorg har ökat med netto 21,8 mnkr, jämfört med budget 2022. Ökningen innefattar indexuppräkningspriser, volymökningar samt riktade satsningar inom äldreomsorgen om totalt 37,1 mnkr. Kompensation för ökat personalomkostnadspåslag om 10,1 mnkr går till största del till utförarna, som har merparten av personalkostnaderna. För att förebygga osäkerheter kopplade till kostnadsutveckling inom nämndens olika verksamhetsområden samt påverkan av konjunktur under året avsätts en buffert om totalt 4,0 miljoner kronor övergripande i budget äldreomsorg.

Budgeten innefattar även en minskning om 25,4 mnkr som till största del beror på att antalet äldre i åldern 80+ inte ökar lika snabbt i Farsta som i staden i stort, vilket i sin tur leder till en minskad andel i fördelningsnyckeln för äldreomsorg.

Ersättningen till utförare inom hemtjänsten höjs med 1,1 procent och den indexbaserade höjningen av ersättningsnivåerna till vård- och omsorgsboenden är 1,9 procent.

Äldreomsorgen befinner sig i en omställningsfas efter pandemiåren. Antalet vårdplatser har ökat med 42 månadsplaceringar under 2022 och ligger i nivå med antalet placeringar före pandemin. Utförarenheterna kan få en utmaning att hålla en budget i balans med hänvisning till uppräkningspriser i relation till antagna löne- och prisökningarna.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 362,1 miljoner kronor.

Nämndens budget för Stöd och service till personer med funktionsnedsättning har ökat med netto 22,5 miljoner jämfört med år 2022. Ökningen beror på kompensation för höjt

personalomkostnadspålägg om 4,3 miljoner kronor varav större delen går till utförarna som har merparten av personalkostnaderna, hälsofrämjande insatser för brukarna om 0,4 miljoner kronor, för beslut om fler nivåbedömda LSS-insatser, ökad budgettilldelning för insatser enligt socialtjänstlagen samt kompensation för kommunfullmäktiges justerade prisnivåer.

Kommunfullmäktige har fastställt att schablon- och pengersättningen inom verksamhetsområdet räknas upp med 1,16 procent. Inom servicebostad LSS höjs schablonen med ytterligare 0,6 procent för att kompensera för hyresschablon till privata utförare. Schablonen för assistansersättning höjs med 1,5 procent.

Nämnden tilldelas schablonersättning för sina nivåbedömda LSS-beslut i form av daglig verksamhet, boende med särskild service, korttidsvistelse och korttidsstillsyn. Nämnden får dessutom ett rörligt anslag som ska täcka kostnader för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken, och ett fast anslag för övriga insatser enligt socialtjänstlagen. Budgeten är preliminär och bygger på socialnämndens bedömningskanslis höstmätning 2022. Justering görs efter nya mätningar under våren och hösten 2023 samt med anledning av beslut om särskilda redovisningar. Slutlig budget fastställas i samband med tertiärrapport 2.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 34,7 miljoner kronor.

I denna budget ingår bland annat stöd till föreningar, kulturverksamhet, kolloverksamhet, öppna mötesplatser och Farsta Fritid.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd inklusive handläggning budgeteras med netto 99,6 miljoner kronor.

Nämndens anslag för ekonomiskt bistånd bygger på Swecos prognos av stadsdelens behov nästa år. Budgeten har minskat med 9,6 miljoner kronor jämfört med 2022. Det finns stor osäkerhet kring utveckling av kostnader 2023 med tanke på lågkonjunktur, ökad arbetslöshet samt ökning av riksnormen och el- och hyreskostnader. Utbetalt ekonomiskt bistånd under 2022 har i genomsnitt varit 6,0 miljoner kronor per månad. Antal hushåll har minskat under året medan genomsnitt utbetalt bistånd har ökat.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 17,0 miljoner kronor.

Budgeten för arbetsmarknadsåtgärder har ökat med 2,2 miljoner kronor jämfört med 2022. Inom budgeten finansieras bland annat insatser som offentligt skyddat arbete och feriejobb. Ansvar för insatsen Stockholmsjobb flyttas till Arbetsmarknadsnämnden. Den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter för 15-23 åringar löper ut den 31 mars 2023. Detta innebär att kostnaden för feriejobb kommer öka kraftigt, då personalomkostnadspålägg ökar från 10,21 procent till 46,4 procent.

Investeringar

Stadsmiljöinvesteringar

Förvaltningen ska genomföra följande stadsmiljöinvesteringar 2023. Nämndens beslut om verksamhetsplan innebär inriktningsbeslut för dessa projekt, bortsett från posten *Ofördelat eventuella medborgarförslag* där separata inriktningsbeslut kommer att behöva tas. Posten *Stockholm vid vattnet* utgör egenfinansiering till projekt som nämnden söker ytterligare medel för.

I nämndens fleråriga plan för så kallade stora stadsmiljöinvesteringsprojekt som genomförs tillsammans med trafiknämnden, har vi tidigare planerat för investeringar i entréer till Majroskogen. Eftersom kommunfullmäktige nu har lämnat uppdrag om bildande av naturreservat i Majroskogen tar nämnden tillbaka sin plan för Majroskogen. Entréer till skogen kommer sannolikt att skapas i samband med ett naturreservatsbildande. Den miljon kronor som nämnden tidigare avsatt för Majroskogen 2023, föreslår förvaltningen läggs till Farsta strandpark.

Projekt	Miljoner kronor
Farsta strandpark	6,3
Västboda	1
Fagerlid	1,5
Upprustning parkvägar	1
Upprustning trappor	0,9
Scentak Farsta gård	0,6
Upprustning BMX-bana	0,5
Vägbom till Farstanäset	0,1
Stockholm vid vattnet, egen finansiering	0,4
Ofördelat, eventuella medborgarförslag	0,3
Summa	12,6

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Enligt kommunfullmäktiges regler ska resultatenheter föra över hela sitt resultat som uppkommit av eget handlande till följande år. Resultatöverföringen får uppgå till maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. Uppkomna underskott i resultatfonden ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år upplöses resultatenheten och underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Förvaltningen arbetar för att fler utförarenheter ska kunna bli resultatenheter. Med en tydlig

ekonomi- och verksamhetsstyrning möjliggörs en bättre budgethållning för enheten.

2023 förslås nämnden att tre nya resultatenheter upprättas med Farsta strands gruppbestäder, Hemtjänsten Norra och Edö Dagverksamhet. Alla tre enheterna har en stabil budgethållning.

Förvaltningens förslag till resultatenheter ses i bilaga 1.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Budgetjusteringar

I kommunfullmäktiges budget finns inga extra resurser avsatta för nämndernas verksamheter under året. Nämnderna kan inte ansöka om budgetjusteringar för den löpande verksamheten. Budgetjusteringar kan enbart sökas för särskilda ändamål som anges i kommunfullmäktiges budget.

Nämnden ansöker om budgetjusteringar för driftåtgärder om totalt 1,9 miljoner kronor, varav 0,6 miljoner kronor för lokala åtgärdsprogram och 1,3 miljoner kronor för biologisk mångfald.

Nämnden ansöker om budgetjusteringar för investeringsåtgärder om 2,7 miljoner kronor, varav 0,7 miljoner kronor avseende klimatinvesteringar, 1,6 miljoner kronor för biologisk mångfald och 0,4 miljoner för Stockholm vid vatten.

Maskiner och inventarier

Nämnden ansöker om budgetjustering för ökad budgetram för investeringar i maskiner och inventarier om 7,7 mnkr. Medlen avser främst: *förskola med inredning m.m. för fyra nya förskolor.

Omslutningsförändringar

I kommunfullmäktiges budget redovisas normalt endast kostnader/intäkter för nämndernas egen verksamhet. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster mellan nämnder och externa parter är därmed inte redovisade i kommunfullmäktiges budget.

Nämnden ansöker om omslutningsförändringar om totalt 153,7 miljoner kronor enligt tabell nedan.

Omslutningsförändringarökade kostnader/intäkter för (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Nämnd- och administration	0,0	0,0
Individ- och familjeomsorg	25,8	-25,8
varav barn och ungdom	9,1	-9,1
varav vuxen	0,3	-0,3
varav nyanlända	6,4	-6,4

Omslutningsförändringarökade kostnader/intäkter för (mnkr)	Kostnader	Intäkter
varav socialpsykiatri	10,0	-10,0
Stadsmiljöverksamhet	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	6,0	-6,0
Äldreomsorg	99,5	-99,5
Funktionsnedsättning	16,8	-16,8
Kultur och fritid	3,0	-3,0
Arbetsmarknadsåtgärder	2,5	-2,5
Ekonomiskt bistånd	0,1	-0,1
Övrig verksamhet	0,0	0,0
Summa	153,7	- 153,7

Medel för lokaländamål

Övriga ekonomiska redovisningar

Systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete innebär att fel och brister åtgärdas, att risker förebyggs och att innovationer och utvecklingsarbete tas till vara och implementeras. En förutsättning för innovation och utveckling är att det ständiga förbättringsarbetet hålls aktuellt och i fokus. Verksamheter med etablerat systematiskt kvalitetsarbete har en stabil grund där nya arbetssätt kan introduceras och man vågar pröva nya idéer.

Förvaltningen arbetar strukturerat med att styra, leda och utveckla verksamheternas kvalitet och möta såväl invånarnas behov och förväntningar som chefers och medarbetares behov av tydliga processer, verktyg och arbetssätt. Det systematiska kvalitetsarbetet planeras genom att identifiera vilka väsentliga processer som ska prioriteras under året, hur de ska följas upp och vilka förebyggande åtgärder som verksamheterna ska arbeta med under året.

Förvaltningen kommer att under 2023 särskilt fokusera på etablering, dokumentation och säkring av processer för informationssäkerhet. Tillgängliggörande och kvalitetssäkring av styr- och stöddokument fortsätter att vara en central del av förvaltningens systematiska förbättringsarbete.

Staden har antagit ett nytt kvalitetsprogram. I programmet ingår även innovationsarbete samt riktlinje om informationssäkerhet. Under 2023 kommer förvaltningen att arbeta med implementering av programmet med praktiskt arbete kring programmets huvudprinciper, som exempelvis stockholmarnas fokus och handlingsutrymme.

En central del av kvalitetsprogrammet är innovation och att det parallellt med det systematiska förbättringsarbetet är viktigt att våga pröva nytt för att möta framtida

utmaningar. Förvaltningen ska bidra till att främja innovativa miljöer där idéer och arbetssätt kan utvecklas. För att förbättra förvaltningens innovationsförmåga och stödja en innovativ kultur på förvaltningen finns ett innovationsnätverk med representanter från förvaltningens olika avdelningar. Nätverket har en viktig roll i att stödja verksamheter i innovationsarbetet samt sprida kunskap och öka samverkan mellan verksamheter och inom förvaltningen.

Samverkan mellan verksamhetsområden och stadsdelsnämnder sker för att lära av varandra och utveckla nya metoder och effektivisera arbetet utifrån behov och forskning på vetenskaplig grund. Ledarskapet ska präglas av kommunikation, tillit och mod i en tillåtande kultur, där önskat resultat är tydligt definierat och där varje medarbetare har frihet att använda olika metoder som bidrar till måluppfyllelse.

Förvaltningen ska lyssna på och lära av målgrupperna genom att använda befintliga arbetssätt för att tillvarata medborgarnas synpunkter och perspektiv, men också utveckla nya. Brukarnas behov fångas dels upp genom årliga brukarundersökningar, dels vid upprättande av genomförandeplaner inklusive samarbetsplaner. Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning görs en kartläggning utifrån varje brukares behov och förutsättningar, där verksamheten tillsammans med brukaren bedömer vilka tänkbara välfärdstekniska hjälpmedel som kan bidra till ökad effektivitet, ökad självständighet och minskat beroende utifrån ett brukarperspektiv.

Det finns idag en tydlig struktur och fastställda rutiner för hantering av avvikelser, klagomål och synpunkter. Förvaltningen arbetar för en ökad förståelse bland medarbetare och chefer för hur avvikelser på ett strukturerat sätt kan bidra till att uppmärksamma det som behöver förbättras inom verksamheten. En ökad förståelse för värdet av klagomål och synpunkter är också en förutsättning för att fördjupa vårt målgruppsfokus.

Rapporteringen och redovisningen av klagomål och synpunkter har förbättrats kontinuerligt och sker idag samordnat och strukturerat. Förvaltningens verksamheter redovisar tertiärvis en sammanställning och analys av klagomål, synpunkter, avvikelser och incidenter i ILS-webb, där antal och typ aggregeras, vilket ger möjlighet att följa klagomålsstatistik över tid, för olika verksamhetsområden och på olika nivåer. Vi fortsätter att undersöka möjligheter att lämna synpunkter digitalt och utveckla dialogen med invånarna.

Inom äldreomsorgen tas avvikelser/klagomål/synpunkter upp som en stående punkt på APT. Inom vård- och omsorgsboenden finns också kvalitetsråd där synpunkter, klagomål och avvikelser månatligen tas upp för diskussion men också på rapporter och teammöten för att få spridning och använda sig av allas kunskaper. I samband med inflytt på vård- och omsorgsboende och samtal med ny kund i hemtjänsten informeras enskild och anhöriga om hur synpunkter och klagomål lämnas och får blanketten *Synpunkter*.

Förskoleverksamheterna ser över det systematiska kvalitetsarbetet med fokus på att resultat analyseras och att risk- och barnkonsekvensanalyser genomförs för att säkerställa att rätt åtgärder och aktiviteter sätts in utifrån behov. Systematiska utvärderings- och uppföljningsprocesser förväntas öka kvaliteten och måluppfyllelsen inom förskoleverksamheten.

Förvaltningen skapar olika mötesformer och ytor som möjliggör strukturerad tvärprofessionell

samverkan och kvalitetsutveckling. Inom äldreomsorgen genomförs regelbundna kvalitetsråd, teammöten, arbetsplatsträffar, APT, och andra mötesformer där hälso- och sjukvårdsfrågor särskilt beaktas. Regelbunden samverkan är etablerad med medicinsk ansvarig sjuksköterska, MAS, och dietist kring patientsäkerhetsarbetet och hälso- och sjukvårdsrutiner.

De nationella styrdokumenterna, såsom skollag och läroplan ställer krav på förskolans systematiska kvalitetsarbete för att säkerställa en god kvalitet och hög måluppfyllelse. Verksamheten har identifierat behov av att etablera nya rutiner och utveckla nya förändrade arbetsätt och metoder i det förvaltningsövergripande systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet är påbörjat under 2022 men ska fortsatt utvecklas under 2023. Detta med syfte att säkerställa ett väl utvecklat arbete med fokus på att resultat analyseras, och att riskanalyser och barnkonsekvensanalyser genomförs för att säkerställa att rätt åtgärder och aktiviteter sätts in utifrån behov. Genom systematiska utvärderingar – och uppföljningsprocesser öka kvaliteten och måluppfyllelsen inom nämndens verksamhetsområde.

Former för ökad samverkan med externa och interna aktörer behöver utvecklas för att strategiskt arbeta främjande och förebyggande för att säkra barns rätt till trygg, säker och hållbar förskola utifrån nationella mål såsom läroplan, barnkonventionen och god utbildning utifrån Agenda 2030. Förvaltningsövergripande Barnrättsombud för förskolan har tillsatts inom förvaltningen för att arbeta systematiskt och strategiskt med barnrättsfrågorna inom förskola. Under året ska barnrättsombud finnas på samtliga förskoleenheter inom nämndens verksamhet,

Forskning och högre studier är viktigt för Stockholms framtida konkurrenskraft och framtidsvillkor. Förvaltningen ska samarbeta med högskolor, universitet och studenter för att hitta nya lösningar på befintliga utmaningar i arbetet. Vi ska ta emot studenter under deras verksamhetsförlagda utbildning för att dra nytta av deras nytänkande samtidigt som vi bidrar till studenternas steg in på arbetsmarknaden och stärker stadens framtida kompetensförsörjning.

Kvalitetsutmärkelsen är ett sätt för verksamheter att både förbättra sitt löpande kvalitetsarbete och utveckla sina arbetsätt, och förvaltningen fortsätter att uppmuntra och stödja deltagande.

Övrigt

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Gunilla Ekstrand

Datum

2023-01-17